

e-manet

üç aylık elektronik Kutsal Kitap ve tanrıbilim dergisi
Sayı 21 – Temmuz-Eylül 2010

DÜŞÜNCE

- Li-derkenar: Damlaya Damlaya Sel Olur** 3
Chuck Faroe

KİTAP

- Cehennem Öğretisi** 4
Burçin Tıkıroğlu

- Cennet, Aden Bahçesinden Niçin Üstün Olacaktır?** 10
Jared Totten

TARİH

- Martin Luther: Alman Reformcu** 12
W. Robert Godfrey

HİZMET

- Tacizi Önlemeye ve Taciz Mağdurlarına Danışmanlık Yapmaya İlişkin Tanrıbilimsel Temeller** 20
Ken Wiest

KAYNAK

- Güçsüzlüklerimizle Övünmek** 25
Maurice Roberts

“Birçok tanık önünde benden işittiğin sözleri, başkalarına da öğretmeye yeterli olacak güvenilir kişilere emanet et.”

– 2. Timoteos 2:2

e-manet

e-manet Türkiye’de hazırlanarak Türk kilise önderlerine ücretsiz olarak gönderilen üç aylık e-posta Kutsal Kitap ve tanrıbilim dergisidir.

e-manet, 2. Timoteos 2:2’deki sürecin gerçekleşmesine araç olmayı amaçlamaktadır. Yarının önderlerini donatacak olan bugünkü Türk kilise önderlerinin donatılmasına katkıda bulunmak istiyoruz.

Bu derginin iki ana hedefi vardır: olgunlaşma ve hizmet.

Dergide benimsenen iki temel değer vardır: üstün nitelikli içerik ve okuyucuların yararı. Kilise önderlerinin eleştirel düşünme, düşüncelerini net bir biçimde belirtme ve farklı görüşleri sevgiyle hoş görmenin yanı sıra, Kutsal Yazılar’a göre değerlendirme kapasitelerini geliştirmeleri can alıcı önem taşır. Bu derginin böyle bir gelişim sürecine yarayacak yapıcı bir ortam sağlayacağını umuyoruz. e-manet’in yararlı olması için tepkilerinizi, isteklerinizi ve eleştirilerinizi bildirmeniz gerekecektir. Bunları yazikurulu@e-manetdergi.org adresine iletebilirsiniz.

e-manet’in tüm sayılarını <http://www.e-manetdergi.org> adresli web sitemizden indirebilirsiniz. Ayrıca dergimizde yayınlanan tüm makaleleri interaktif bir dizinde bulabilirsiniz.

e-manet’te yayımlanan makalelerin ve karikatürlerin telif hakları, yazarlarına veya onları ilk yayımlayan kurum veya yayınevine aittir. Mesih imanlıları olarak telif hakları yasasını ihlâl etmek istemeyiz. e-manet kurulunun aldığı yayın izinleri, makalelerin ve karikatürlerin başka yerlerde (web siteleri dahil), yayımlanmasını kapsamayabilir. İzin nereden alınması gerektiğini öğrenmek için bize yazikurulu@e-manetdergi.org e-posta adresinden ulaşabilirsiniz.

Li-derkenar

Damlaya Damlaya Sel Olur

✍️ Chuck Faroe

Bilge insan küçük kararların önemini küçümsemez. Büyük bir başarıya imza atmak için her zaman olağanüstü bir çaba göstermek gerekmez. Küçük katkılar büyük sonuçlar doğurabilir. Nitekim atalar, “Damlaya damlaya göl olur” demiş.

Bir kişi ne kadar akıllı olursa olsun, otomatikman uzman olmaz. Zamanla, gayretle bilgi sahibi olur. Böyle değerli insanların bilgilerine boşuna “birikim” demiyorlar! En büyük usta zamanında çıraklık yapmıştır.

Malcolm Gladwell, *Outliers (Çizginin Dışındakiler)* adlı kitabında, bazı insanların neden daha başarılı olduğu sorusunu irdeler. Gladwell’in araştırmalarına göre, üstün performans gösteren kişilerin başarıları her şeyden önce “Tanrı vergisi” bir yeteneğe bağlı değildir. Gladwell, bu kişilerin yaptıklarını açıklarken, “10.000 saat kuralı”ndan söz eder. Bu kurala göre, herhangi bir alanda başarılı olmanın püf noktası, o konu üzerine yoğun ve bilinçli bir şekilde toplam 10.000 saat çalışmaktır. İşte, “birikim” dediğimiz olay budur!

Bazı kişiler, servet edinmek için büyük bir hamle (veya büyük bir hile!) yapmak gerektiğini sanır. Gayet tabii öyle de servetler kazanılmıştır. Oysa tanrısal bilgelik bize farklı bir yol önerir: “*Havadan kazanılan para yok olur, Azar azar biriktirenin serveti çok olur*” (Özd. 13:11).

Karakter konusunda da çıraklık yapmak gerekir. Özdeyişler’e göre, karakter gelişimi bir süreçtir ve bu sürecin bir sonucu vardır: “*Öğüde kulak ver, terbiyeyi kabul et ki, Ömrünün kalan kısmı boyunca bilge olasın*” (Özd. 19:20).

Küçük kararlarımız hayatımızın arka planında görünmez ama güçlü akımlar oluşturur. Zamanı gelince de bu akımların – kararlarımızın oluşturduğu karakterin – etkisi dışı vurulur. Sürekli biriken su damlalarının koskoca bir gölü meydana getirdiği gibi...

Ne yazık ki, biriken damlalar her zaman hayranlık uyandıran göller oluşturmaz. Bazen biriken damlalar suları taşırır, sellere yol açar.

Hikmetsizce verilen kararların birikimi de öyle olur.

İşin kötü tarafı, nasıl ki günlük bir israfın veya tasarrufun hayatımızı nasıl etkilediği o gün belli olmuyorsa, hikmetsiz kararların etkisi sık sık hemen fark edilmez. Ama yıllarca süren israflar bir kişiyi iflasa doğru sürükler ve Özdeyişler’e göre, yıllarca süren “küçük” hikmetsizlikler insanları yıkıma sürükler.

Yalnızca paranın değil, zaman, imkân, fırsatların da israfı olur. Özdeyişler’e göre, tembelleşmenin bir süreci – ve bir sonucu – var: “*Ne zamana dek yatacaksın, ey tembel kişi? Ne zaman kalkacaksın uykundan? “Biraz kestireyim, biraz uyuklayayım, Ellerimi kavuşturup şöyle bir uyuyayım” demeye kalmadan, Yokluk bir haydut gibi, Yoksulluk bir akıncı gibi gelir üzerine*” (Özd.6:9-11).

Tembelliğin çıraklığı da varmış. Kararlılıkla “biraz” dinleneyim, o işi “biraz” erteleyeyim derken, dünya çapında bir ense uzmanı ortaya çıkar! (“10.000 saat kuralı” burada da etkin olur: Yeteri kadar “birazlar”ın toplamı çok güçlü bir etki yapar!)

Ne yazık ki bu sürecin sonucu bir *baskındır*: Yoksulluk akıncı gibi geliverir ve o kişinin varını çoğunu gasp eder.

Yukarıda gördüğümüz gibi, bilgelik kazanmak için terbiyeye razı olmalıyız. Razı olmayansa, hayatının arka planında dehşet verici bir akım oluşturur: “*Defalarca azarlandığı halde dikbaşlılık eden, Ansızın yıkıma uğrayacak, çare yok*” (Özd. 29:1).

Ansızın ve çaresiz bir yıkım! Bardağı taşıran son damla geri alınamaz, selin gümbürdeyen sularını taşıran akımlara artık “dur” denemez.

Böylece denebilir ki, “Damlaya damlaya sel olur.”

Hepimiz bilgelikle akılsızlığın arasında uzanan yoldayız. Verdiğimiz her karar, attığımız bir adımdır. Önemli olan, adımların büyüklüğü değil, istikametleridir. Bu kararların en sonunda nasıl bir akım oluşturduğuna dikkat etmeliyiz.

Çünkü bilge insan küçük kararlarını önemser! 📌

Cehennem Öğretisi

✍️ Burçin Tıkıroğlu

Günümüzün modern, seküler dünyasında cehennem ve sonsuz işkence gibi konulardan söz etmek kesinlikle hoş karşılanmaz. İnsanlar bu konuda konuşmak istemediği gibi, önderler de genellikle bu konuda vaaz vermekten kaçınırlar. Cehennem hakkında açık ve güçlü bir vaaz duymak neredeyse olmayacak bir şeydir. Buna rağmen Kutsal Kitap bize günahkârları bekleyen cehennemin son derece gerçek olduğunu öğretmektedir.

Bu kısa makalede öncelikle cehennem hakkındaki iki önemli yanlış öğretiyi özetlenecektir. Daha sonra Kutsal Kitap'ın cehennem hakkındaki öğretisi, Geleneksel Öğreti başlığı altında, cehennemin ve ölümden sonraki yaşamın doğasının incelenmesiyle özetlenecektir. Son olarak uygulama bölümünde doğru cehennem öğretisine sahip olmanın kilise için önemine değinilecektir.

Yok Oluş Öğretisi

Yok oluş öğretisi, cehennemin günahkârların acı çekeceği gerçek bir mekân olduğunu kabul eder; ancak, cehennemin doğası konusunda geleneksel öğretilerden ayrılır. Bu öğretiye göre cehennem bir sonsuz işkence mekânı değil, yok olma mekânıdır. Cehennemdeki günahkârlar beden, can ve ruh olarak tamamen ölecektir.¹ Bu insanlar kesin olarak yok olacaklar; onlar için hiçbir biçimde dirilme, yenilenme ve iyileşme söz konusu olmayacaktır.²

Yok oluşçular aynı zamanda geleneksel cehennem öğretisinin insanlar için bir sürçme taşı olduğunu iddia ederler. Birçok Hristiyan, sevginin kaynağı olan Tanrı'nın günahkârları nasıl olup da sonsuz işkence için cehenneme gönderebileceğini anlamakta zorluk çekmektedir. Aynı zamanda bu öğreti Hristiyanlığa saldırmak için bir silah olarak kullanılmaktadır.³ Kuşkucular, tamamen sevgi olan Tanrı anlayışı ile sonsuz işkencenin çelişkili olduğunu iddia ederler. Onlara göre kilise tutarlı olacaksa bu öğretilerden sadece birini benimsemelidir.

Duygusal olarak kişi sonsuz işkencenin gerçek olabileceğini kabul etmek istemez ve tamamen sevgi olan Tanrı ile sonsuz işkence düşüncelerini bir araya getiremez.⁴ Yok oluş öğretisine göre, sonsuz işkence öğretisi sadece sevgi olan Tanrı ile bağdaşmamakla kalmaz, aynı zamanda adil olan Tanrı ile de bağdaşmaz. Günahkârları sonsuz işkence ile cezalandırmak aşırıdır ve işkenceyi Kutsal Kitap'ın Tanrısı yerine Şeytan'la ilişkilendirmek daha akla yatkındır.⁵

Yok oluşçular, geleneksel öğretiye kozmolojik düalizm içerdiğini söyleyerek karşı çıkarlar. Sonunda Mesih'in zaferi tüm yaratılışa ilan edilecektir. Onlara göre Şeytan hâlâ cehennemdeyken ve insanlar acı çekerken tam bir zaferden söz edilemez. Çünkü kötülük ve isyan cehennemde varlığını sürdürecektir. Cennet ve cehennemin aynı anda var olması kozmolojik düalizme yol açar, çünkü Tanrı'nın egemenliği bir yerde, Şeytan'ın egemenliği kısıtlı da olsa bir başka yerde hüküm sürecektir.⁶ Bu Hristiyanlık için kabul edilemez bir sonuçtur ve antik Grek dünyasının kozmoz anlayışına daha uygundur. Tanrı'nın zaferinin kötülüğü ve isyanı tümünden, sonsuza kadar yok ettiğine inanmak daha akla yatkındır.

Yine de, yok oluşçular öğretilerini tamamen kendi duygularına ve akıl yürütmeye dayanarak oluşturmamışlardır. Hristiyanlar'ın kendi içlerinden gelen sesi dinlemek yerine Kutsal Kitap'ın sözüne kulak vermeleri gerektiğini kabul ederler. Bu öğretiyi savunanlara göre Kutsal Kitap, günahkârların kesin olarak yok edilecekleri öğretisini destekleyen yeterli kanıt sunmaktadır. Matta 10:28'de dünyada sadece bedenin öldürülebileceği, cehennemde ise hem bedenin hem de canın öldürüleceği yazılmıştır: "Bedeni öldüren, ama canı öldüremeyenlerden korkmayın. Canı da bedeni de cehennemde mahvedebilen Tanrı'dan

korkun.” (Mat. 10:28). Bu ayette “öldürmek” ve “mahvetmek” olarak çevrilen Grekçe sözcük *apolummi*’dir. Aynı sözcük Matta 2:13’te, Hirodes’in bebek İsa’yı öldürmek istediği ve Matta 12:14’te Ferisiler’in İsa’yı öldürmek için anlaştığının anlatıldığı ayetlerde kullanılmıştır.⁷

Yok oluşçular, Grekçe’de sonsuz sözcüğünün karşılığı olan *aionios*’un anlamına dikkat çekerler. Onlara göre bu sözcük asla bitmeyen bir işkenceye değil, cezanın sonsuz sonucuna işaret etmektedir. Yok etme cezası özünde sonsuza kadar süren bir ceza olarak düşünülebilir, çünkü geri dönme olasılığı yoktur.⁸ Buna paralel olarak, birçok işkence yöntemi olduğu halde neden özellikle cehennemın bir ateş gölü olarak betimlendiğini sorarlar. Hepimizin ateşle ilgili (özellikle kendimizi yaktığımızı hatırladığımız) acı veren bir anısı vardır. Ancak ateşin asıl işlevi acı vermek değil, ateşe atılan nesneyi tamamen yok etmektir. Kutsal Kitap ateşin sonsuz olduğunu söylemektedir, ancak ateş içinde sonsuza kadar acı çekileceğini söylemez. Bu bağlamda, insanların sonsuza kadar yok olacağına, ancak ateşin ebediyen yanmaya devam edeceğine inanmak daha anlamlıdır.⁹

Yok oluşçuların üzerinde durduğu bir diğer pasaj da Vahiy 14:9-11 ayetleridir. Burada, “Onları üçüncü bir melek izledi. Yüksek sesle şöyle diyordu: ‘Bir kimse canavara ve heykeline taparsa, alınına ya da eline canavarın işaretini koydurursa, Tanrı gazabının kâsesinde saf olarak hazırlanmış Tanrı öfkesinin şarabından içecektir. Böylelerine kutsal meleklerin ve Kuzu’nun önünde ateş ve kükürtle işkence edilecek. Çektikleri işkencenin dumanı sonsuzlara dek tütecek. Canavara ve heykeline tapıp onun adının işaretini alanlar gece gündüz rahat yüzü görmeyecekler’” yazılmıştır. Yok oluşçular bu metinde günahkârların sonsuza kadar işkence göreceklerinin söylenmediğini iddia ederler, sonsuza kadar sürecek olan dumanın tütmesidir. Evet, aralıksız olarak acı çekilecektir, ama pasajda bu acıların ne kadar süreceği belirtilmemektedir.¹⁰ Sonsuz yaşam bedensel olarak ölümsüzlüğe sahip olmaktır ve sadece doğrular sonsuz yaşama sahip olacaktır. Çünkü bu sadece Tanrı’nın armağanıdır. Diğerleri, yani günahkârlar, cehennemde bile olsa yaşamaya devam etmeyecektir. Öyle olsaydı, günahkârların da sonsuz yaşama sahip olduklarını söylememiz gerekirdi.¹¹

Yok oluş öğretisini benimseyenler, Vahiy 19:3’ü öğretilerinin en güçlü kanıtlarından biri olarak görürler. Onlara göre, bu ayet geleneksel öğretinin ışığında yorumlandığında, cennetteki kutsalların cehennemde acı çeken günahkârları gördükçe Tanrı’yı yüceltiklerini varsaymak gerekmektedir. Diğer bir deyişle, kutsallar cehennemde işkence çeken insanları görmekten iğrenç bir zevk almaktadırlar. Bunun olanaksızlığı göz önüne alındığında, baktıkları cehennemın boş olması gerektiği sonucuna ulaşmak gerekir.¹² Kutsallar cehennemde işkence çeken günahkârlara değil, cehennemın dumanına bakarak, tüm yaratılışın Tanrı’yla barıştırılmasını kutlamakta ve İsa’yı övmektedirler.

Özetle, yok oluşçular öğretilerini dilbilimsel ve teolojik argümanlarla desteklemektedirler. Dilbilimsel argümanları özellikle “sonsuz” sözcüğünün ve yok etme ile ilgili sözcüklerin analizine odaklanmaktadır. Teolojik olarak, Tanrı’nın sevgi ve adalet nitelikleri, canın ölümlü olması ve Tanrı’nın yaratılış üzerindeki nihai zaferi üzerinden argüman geliştirirler.¹³

Evrenselci Öğreti

Evrensel kurtuluş öğretisini savunanlar herkesin eninde sonunda kurtulacağını iddia etmektedirler. Cehennem gerçektir, ancak Tanrı’nın belirlediği zamanda boşalacaktır. Çünkü Tanrı’nın amacı her bir bireyi kurtarmaktır. Origenes evrenselci öğretinin babası sayılmaktadır. Cehennemi bir ceza yeri olarak değil, arınma yeri olarak düşünmüştür. Cehennem ateşi canı temizler, candaki kötülüğü tüketir, ama canın kendisi kalır.¹⁴ Cehennem cezaya yönelik değil, ıslaha yöneliktir. Sonunda herkes kurtuluşa sahip olacaktır.

Evrenselciler bu öğretiye ilk kanıt olarak Tanrı sevgisini gösterirler. Tanrı karakterinden dolayı hiç kimsenin sonsuza kadar acı çekmesine izin vermeyecektir. İkinci olarak, Matta 25:46’daki Grekçe *kolasis* sözcüğünün asıl anlamının “sonsuz ceza” değil, “geçici acı” olduğunu iddia ederler. Evrenselciliği desteklediğini öne sürdükleri bir diğer kanıt ise, İsa’nın tüm insanların acılarını yüklenmiş olmasıdır. Bu, herkesin kurtulacağı anlamına gelir.¹⁵ Her ne yapmış olursa olsun her günahkârın aynı cezayı çekerek sonsuz

işkence göreceğini söyleyen geleneksel öğretiyeye, adil Tanrı'nın ne yapmış olursa olsun herkesi aynı cezaya çarptırmasının olanaksız olduğunu öne sürerek karşı çıkarlar. Bu, herkes aynı derecede suçlu olmadığı için adil değildir. Her günahın sonsuz cezayı hak ediyor olduğu kabul edilse bile, hepsi aynı cezayı hak etmez. ¹⁶

Tanrı sevgisi *agape* sözcüğü ile ifade edilir ve *philia*, *eros* ve *storge* sözcükleriyle ifade edilen diğer sevgi biçimlerinden farklıdır. *Agape* karşılıksız ve hesapsız sevgidir. Evrenselciliğe göre, cehennemde günahkârların bulunması *agape* sevgisi için bir acı kaynağı olacaktır. Sevginin nihai zaferi evrensel kurtuluştur. Aksi takdirde, kötülük sorunu çözümsüz olarak var olmaya devam edecektir. ¹⁷

Evrenselciler 1. Timoteos 2:4; 4:10; Koloseliler 1:20; Romalılar 5:18; 11:32; Efesliler 1:10; 1. Korintliler 15:22 ayetlerini öğretilerinin Kutsal Kitap kanıtları olarak sunarlar. Tanrı'nın "... bütün insanların kurtulup gerçeğin bilincine erişmesi..." isteğinin gerçekleşmesi için herkesin nihai olarak kurtulması gerekmektedir. ¹⁸

Bir diğer destek noktaları da özgür irade problemidir. Eğer Tanrı her şeyi biliyorsa, her bir bireyin nihai kaderini de bilmektedir. Bu ya cennet ya da cehennemdir. Bu durumda Tanrı cehenneme gideceğini bildiği insanları yaratmaktadır. Ancak Tanrı her şeyi bilmekle kalmaz, aynı zamanda sevgidir. Sevgi olan Tanrı cehenneme gideceğini bildiği bir insanı nasıl yaratabilir? Bu sorunu özgür irademiz olduğunu ve istediğimiz yolu kendi özgür irademizle seçtiğimizi söyleyerek çözmeye çalışmak da işe yaramayacaktır. Çünkü bu durumda Tanrı'nın kimin cennete kimin cehenneme gideceğini bilmediğini iddia etmek zorunda kalırız. Üstelik, insanların tamamen bağımsız bir özgür iradeye sahip olduğunu varsaysak bile, hâlâ herkesin aynı fırsata sahip olduğunu söyleyemeyiz. Balta girmemiş bir ormanda kısacık bir ömür süren bir kişinin Mesih'i tanıyıp tövbe etme şansı, Hristiyan bir ailede doğup büyüyen ve uzun bir yaşam süren bir kişinin kurtulma şansından daha az olacaktır. Tanrı'nın herkese kendisini tanıması için eşit şans tanıdığını varsaymak akla daha uygundur. Bu dünyada eşit şans tanınmayanlara (çoğu insan için durum budur) ölümden sonraki yaşamda eşit şans tanınacaktır. Bu yüzden Tanrı'nın adil oluşu, evrensel kurtuluşu gerekli kılmaktadır. ¹⁹

Roma Katolik Araf öğretisi de bir tür evrenselcilik olarak ele alınabilir. Roma Katolik Kilisesi'ne göre bu dünyadaki yaşam sürecinde arınma süreci tamamlanmaz. Çünkü en kutsal Hristiyan bile Tanrı önünde suçludur ve arınmaya ihtiyacı vardır. Birçok kişi "iman devi" olarak ölmez, bu yüzden arınmak için ikinci bir şansa ihtiyaç duyar. Bu süreç Araf'ta gerçekleşir. ²⁰ Ancak burası imanlı olmayanlar için ikinci bir şans değildir. İmanlı olmayanlar kurtuluş elde etmek için ikinci bir şans olmaksızın cehenneme gidecektir. Araf'ta arınma sadece imanlılar içindir. ²¹ Bununla beraber, Araf öğretisinin Kutsal Kitap'ta açıkça yer aldığı bir ayet aranmamalıdır. Bu öğreti sadece Roma Katolik geleneğine ve Apokrif kitaplara dayanır. ²²

Geleneksel Öğreti

Yahudi dinsel yazılarında *sheol*, kişiye bağlı olarak mutluluğun ya da mutsuzluğun hakim olduğu bir ara dönem olarak tanımlanır. ²³ Eski İngilizce çeviri olan KJV çevirisinde 31 defa cehennem 31 defa ise mezar olarak çevrildiği için Yehova Şahitleri gibi bazı gruplar bu sözcüğün mezar anlamına geldiğini düşünmüşlerdir. ²⁴

Yeni Anlaşma'da cehennem olarak çevrilen sözcükler *Hades*, *gehenna* ve *tartaros*'tur. *Hades*'in ne demek olduğunu anlamak için öncelikle ne demek olmadığına bakmak gerekir. *Hades* ölüm, mezar, cehennem ya da cennet demek değildir; bu sözcüklerin tam karşılıkları Yeni Anlaşma'da mevcuttur ve sırasıyla *thanatos*, *mneema*, *gehenna* ve *ouranos*'tur. ²⁵ *Hades* asıl olarak ölüm ve dirilme arasındaki ara dönemdir. ²⁶ Günahkârlar *Hades*'te sürekli olarak işkence görmektedirler. Ancak yargı zamanı geldiğinde *Hades* boşalacak ve günahkârlar *gehenna*'ya (cehennem) atılacaklardır. ²⁷ *Gehenna* sözcüğü asıl olarak İbranice'dir ve Hinnom Vadisi'nden türemiştir. Geleneksel olarak Yahudi inancında günahkârların cezalandırıldığı yer olarak kabul edilen bu vadi insan kurban edildiği için vadi dinsel olarak kirli sayılmaktadır. ²⁸ *Gehenna* günahkârların gece gündüz sonsuz işkence göreceği cehennemdir. ²⁹ Tanrı'yla barışma olanaksızdır. *Tartaros* sözcüğü yalnızca 2. Petrus 2:4 ayetinde sonsuz ceza anlamında kullanılır. Yahudilerin son zamanlar konusundaki yazılarında günahkârların cezalandırıldığı ve cehennemden bile daha aşağıda

olan yer olarak tanımlanır. ³⁰ Yunan mitolojisinde *tartaros* karanlığın, kasvetin hüküm sürdüğü yerdir. Zeus'un evrende düzeni sağlarken başkaldıran Titanları *tartaros*'a hapsediği anlatılır. Böylece Titanlar sürekli acı çekecek ve bir daha ışığı göremeyeceklerdir. ³¹ Petrus bu sözcüğü, başkaldıran melekleri hapseden tanrısal gücü açıklamak için kullanmıştır. ³²

Aion ve *aionios* ("sonsuz" olarak çevrilir) Yeni Anlaşma'da çeşitli biçimlerde yüzlerce defa geçer. *Aion* Grekçe sözlüklerde başlangıcı olmayan sonsuz geçmişi, şimdiki zamanı ve sonu olmayan gelecek zamanı kapsayacak biçimde tanımlanır. *Aionios* temel olarak *aion* ile anlama gelir. Her ikisi de Tanrı'nın başı ve sonu olmayan sonsuz doğasını betimlemek için kullanılır (1Ti. 1:17). Aynı sözcükler cehennemi tanımlamak için de kullanılırlar. Bazı örnek pasajlar arasında Yahuda 21, 25; Matta 18:8; 25:41,46; Vahiy 14:11; 20:10; 2. Petrus 3:18; 2. Selanikliler 1:9 sayılabilir. Bu ayetler açıkça sonu olmayan, aralıksız bir cezadan söz etmektedir. ³³ *Aion* ve *aionios* sözcüklerinden yola çıkarak "belli bir zaman dilimi" betimlemek olanaksızdır, çünkü sonsuzlukta zaman kavramı yoktur.

Geleneksel öğretiyi destekleyen birçok Kutsal Kitap metni bulunmaktadır. Luka 12:47-48'de İsa, cezanın dereceleri olduğunu söylemektedir. İkiyüzlüler daha katı biçimde cezalandırılacaklardır. Cehennem hakkındaki en önemli pasaj Vahiy 20:13-14 ayetleridir. "Deniz kendisinde olan ölüleri, ölüm ve ölümler diyarı da kendilerinde olan ölüleri teslim ettiler. Her biri yaptıklarına göre yargılandı. Ölüm ve ölümler diyarı ateş gölüne atıldı. İşte bu ateş gölü ikinci ölümdür" (Va. 20:13-14). Pasaja göre günahkârlar bedensel olarak öldüklerinde varlıkları sona ermeyecektir. *Hades*'te (ölümler diyarı) azap çekmişlerdir, ancak burası şimdi boştur, günahkârlar ateş gölüne atılmışlardır. ³⁴

Vahiy 20:10'da, "Onları saptıran İblis ise canavarla sahte peygamberin de içinde bulunduğu ateş ve kükürt gölüne atıldı. Gece gündüz, sonsuzlara dek işkence çekeceklerdir" diye yazılmıştır. Bin yıl sonra Şeytan'ın kendisi, sahte peygamber ve canavarın içinde bulunduğu ateş gölüne atılacaktır. Yuhanna burada sonuç değil eylem bildiren "işkence" sözcüğünü kullanmaktadır. Üstelik "gece gündüz" ifadesi aralıksız işkenceyi işaret etmektedir. Sonu olmayan işkenceyi işaret eden "sonsuzlara dek", günahkârları sonsuz ve aralıksız bir işkencenin beklediğini göstermektedir. ³⁵

İsa'nın deliceler benzetmesi cehennemde acı çekileceğine işaret etmektedir. "Deliceler nasıl toplanıp yakılırsa, çağın sonunda da böyle olacaktır. İnsanoğlu meleklerini gönderecek, onlar da insanları günaha düşüren her şeyi, kötülük yapan herkesi O'nun egemenliğinden toplayıp kızgın fırına atacaklar. Orada ağlayış ve diş gıcirtısı olacaktır" (Mat. 13:40-42). İsa delicelerin yakılacaklarını söylemektedir, "ağlayış ve diş gıcirtısı" büyük bir acı ve ıstırap olacağını ima etmektedir. ³⁶ İsa, Matta 13:49-50'de aynı betimlemeyi kullanmıştır.

Yok oluşular, geleneksel öğretinin Grek dünyasının etkisiyle ortaya çıktığını iddia etmektedirler. Onlara göre, geleneksel öğretinin temelinde Grek düalizmi bulunmaktadır. Grek dünyasına iyi ve kötü, karanlık ve ışık, ruh ve madde arasındaki düalizm damgasını vurmuştur. Yok oluşulara göre geleneksel öğreti düalist bir evren öngörmektedir: Tanrı'nın egemenlik alanı ve Şeytan'ın egemenlik alanı. Ancak Tanrı yaratılmamıştır, Şeytan ise Tanrı'nın yaratıklarından biridir. Aslında Şeytan'ın sonsuza kadar var olacak olmasıyla Tanrı'ya karşı kalıcı olarak başkaldırmasını karıştırmaktadırlar. "Bağlanmış ve sürgün edilmiş bir yaratığın Tanrı'ya karşı gerçek bir başkaldırı içinde olduğunu söylemek Şeytan'ın ateş gölündeki cezasını anlayamamaktan kaynaklanmaktadır." ³⁷

Geleneksel cehennem öğretisine karşı çıkanların bir diğer hatası da "sonsuz yaşamı" sadece sonu olmayan var oluş biçimi olarak ele almalarıdır. Ancak sonsuz yaşam aynı zamanda sevinç ve esenlik dolu yaşam anlamına gelir. Bu yüzden sadece nicelik olarak değil, nitelik olarak da anlaşılmalıdır. Diğer bir deyişle sonsuz yaşam nicelik olarak sonsuz olmakla kalmaz, nitelik olarak da sonsuzdur. ³⁸

Aynı zamanda, sevgi olan Tanrı'nın insanları sonsuz işkenceye gönderemeyeceğini söylemek Tanrı'nın karakterini yanlış değerlendirmektir. Tanrı'nın sevgi olduğu doğrudur, ama Tanrı'nın adil olduğu en az sevgi olduğu kadar doğrudur. Tanrı'nın yüreği doğruluktan zevk alır, kötülükten ise nefret eder. Bu yüzden kötülüğü hoş görmesi ya da sevmesi mümkün değildir. Kötü olanı yapan insanların cezalandırılması Tanrı'nın doğasına aykırı değildir. ³⁹

Uygulama

Bir teolojinin “meyvelerinin” ne olduğu her zaman göz önünde bulundurulmalıdır. Teoloji, yaşamda karşılığı bulunmayan saf akademik bir disiplin değildir. Aksi takdirde özünü kaybetmiş oluruz, çünkü teolojinin amacı doğru öğretiyle kişilerin tamamen dönüşmesine yardımcı olmaktır. “Gerçek zihinsel dönüşüm yaşamda dönüşümü sağlayacaktır.”⁴⁰

Sonsuz ceza öğretisi müjdecilikle yakından ilgilidir. Mesih’in müjdecilik buyruğuna uymak her Hristiyan’ın sorumluluğudur (Mat. 28:19). Eğer kaybolmuş insanlar varsa ve sonsuz işkenceye mahkum olacaklarsa, kilise gayretle bu kişilere Müjde’yi götürmelidir. Bu İsa’nın yüreğini anlamanın tek yoludur. Ancak sonunda onlar da kurtulacaksa ya da sadece yok olacaklarsa, kiliseyi Müjde için ne motive edebilir? Bir cankurtaranın boğulmakta olan bir kişiye kararsızlık göstermeden müdahale etmesi gerekir. Suya atlamadan önce kurbanın gerçekten boğulmakta olduğundan emin olmaya çalışmaz. Sorumluluğu bir an önce suya atlamak ve kişiyi kurtarmaktır.⁴¹ Vaizin sorumluluğu ruhsal gerçekleri Kutsal Kitap’a sadık bir biçimde olduğu gibi aktarmaktır. Bununla beraber, cehennem insanları “zorla” kurtuluşa itmek için kullanılmamalıdır. Vaizlerin sürekli olarak cehennemden söz etmesi gerekmez, ama 2. Timoteos 2:24-26’da yazıldığı gibi, insanlara yanlış yollarını dürüstçe ve cesurca, ama aynı zamanda şefkat ve sabırla göstermek gerekir:⁴² “Rab’bin kulu kavgacı olmamalı. Tersine, herkese şefkatle davranmalı, öğretme yeteneği olmalı, haksızlıklara sabırla dayanmalıdır. Kendisine karşı olanları yumuşak huyla yola getirmeli. Gerçeği anlamaları için Tanrı belki onlara bir tövbe yolu açar. Böylelikle ayılabılır, isteğini yerine getirmeleri için kendilerini tutsak eden İblis’in tuzağından kurtulabilirler” (2Ti. 2:24-26).

Aynı zamanda cehennem öğretisi günah, yargı ve kefaret gibi diğer öğretilerle yakından ilgilidir. Cehennem hakkında doğruları tam olarak söylememek Hristiyanlığın diğer öğretilerini de yıpratır ve cehennemin yok sayılması eninde sonunda cennetin de yok sayılmasına yol açar.⁴³ Cehennemle ilgili Kutsal Kitap’taki açıklamalar mantıksal ve yorumsal olarak cennetle aynı temele dayandığı için, cehennemin dehşeti olmadan cennetin sevincini düşünmek olanaksızdır.⁴⁴

Özet

Bizler Ortaçağ kilisesinin varlığını sürdürdüğü dünyada değil, seküler bir dünyada yaşıyoruz. Geçmişte vaizler çekinmeden cehennem konusunda vaaz verirdi ve kimse bunu saldırgan bulmazdı. Cehennemin Hristiyan öğretisinin bir parçası olduğunu herkes kabul ederdi. Onlar için cehennem cennet kadar gerçektir. Günümüzde ise, kilise kürsüsünden bile cehennem hakkında vaaz vermek kolay değildir. Vaiz, dinleyenlerin tepkisini çekmemek için sözcükleri çok dikkatli seçmek zorundadır.

Bununla beraber Kutsal Kitap cehennemin doğası hakkında açıktır. Burası, Tanrı’yla yeniden barışma şansı olmaksızın sonsuz işkence çekilen yerdir. Kutsal Kitap’taki birçok ayet cehennemi bu şekilde betimlemektedir. Ayetlerde yok oluşların iddia ettiği gibi günahkârların yok edildikleri bir cehennemden söz edilmez. Ne de yaşarken Mesih’i kabul etmedikleri halde cenneti dolduran insanlardan söz edilir. Tanrı’nın sevgisi adaletinden daha üstün değildir. İnsanlığa duyduğu sevgisi ve merhameti cennette tüm gerçekliğiyle kendini göstereceği gibi, kutsallığı ve adaleti de cehennemde aynı gerçeklikle sergilenecektir. **e**

Sonnotlar:

¹ Stanley N. Gundry, ed., *Four Views on Hell* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1992), s. 137.

² Edward W. Fudge, *The Fire that Consumes* (Carlisle, UK: The Paternoster Press, 1994), s. 4.

³ Stanley N. Gundry, ed., *Four Views on Hell* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1992), s. 136.

⁴ David L. Edwards and Stott, John, *Evangelical Essentials: A Liberal-Evangelical Dialogue* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 1988), s. 314.

⁵ Chris Morgan, *Jonathan Edwards & Hell* (Ross-shire, UK: Christian Focus Publications, 2004), s. 62-63.

⁶ Stanley N. Gundry, ed., *Four Views on Hell* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1992), s. 154, 155.

- ⁷ David L. Edwards and John Stott, *Evangelical Essentials: A Liberal-Evangelical Dialogue* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 1988), s. 314, 315.
- ⁸ Chris Morgan, *Jonathan Edwards & Hell* (Ross-shire, UK: Christian Focus Publications, 2004), s. 59-60.
- ⁹ David L. Edwards and John Stott, *Evangelical Essentials A Liberal-Evangelical Dialogue* (Downers Grove: Illinois: InterVarsity Press, 1988), s. 314, 316.
- ¹⁰ David G. Moore, *The Battle for Hell* (New York: University Press of America, 1995), s. 25-26.
- ¹¹ Robert A. Morey, *Death and the Afterlife* (Minneapolis, Minnesota: Bethany House Publishers, 1984), s. 217.
- ¹² David G. Moore, *The Battle for Hell Moore* (New York: University Press of America Inc, 1995), s. 47.
- ¹³ Chris Morgan, *Jonathan Edwards & Hell* (Ross-shire, UK: Christian Focus Publications, 2004), s. 58.
- ¹⁴ Larry Dixon, *The Other Side of the Good News* (Wheaton, Illinois: Bridgepoint, 1992), s. 27-29.
- ¹⁵ Robert A. Morey, *Death and the Afterlife* (Minneapolis, Minnesota: Bethany House Publishers, 1984), s. 232-242.
- ¹⁶ Jonathan L. Kvanvig, *The Problem of Hell* (New York: Oxford University Press, 1993), s. 27-28.
- ¹⁷ Christopher W. Morgan and Robert A. Peterson, eds., *Hell Under Fire* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 2004), s. 185-186.
- ¹⁸ Samuele Bacchiocchi, *Immortality or Resurrection* (Berrien Springs, Michigan: Biblical Perspectives, 1997), s. 220-221.
- ¹⁹ Gordon Knight, "Universalism for Open Theists." *Religious Studies* (June 2006): s. 213-223.
- ²⁰ Stanley N. Gundry, ed., *Four Views on Hell* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1996), s. 95, 104.
- ²¹ Harry Blamires, *Knowing the Truth about Heaven and Hell* (Ann Arbor, Michigan: Servant Books, 1988), s. 85.
- ²² Stanley N. Gundry, ed., *Four Views on Hell* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1996), s. 95, 104.
- ²³ Robert A. Morey, *Death and the Afterlife* (Minneapolis, Minnesota: Bethany House Publishers, 1984), s. 78-81
- ²⁴ A.g.e., s. 74-75.
- ²⁵ A.g.e., s. 83.
- ²⁶ A.g.e., s. 86.
- ²⁷ A.g.e., s. 83-86.
- ²⁸ David L. Edwards and John Stott, *Evangelical Essentials: A Liberal-Evangelical Dialogue* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 1988), s. 302.
- ²⁹ Stanley N. Gundry, ed., *Four Views on Hell* (Grand Rapids: Zondervan, 1996), s. 19.
- ³⁰ A.g.e., s. 22.
- ³¹ Alan E. Bernstein, *The Foundation of Hell* (Ithaca, New York: Cornell University Press, 1993), s. 33-34.
- ³² A.g.e., s. 251.
- ³³ Robert A. Morey, *Death and the Afterlife* (Minneapolis, Minnesota: Bethany House Publishers, 1984), s. 128-150.
- ³⁴ Stanley N. Gundry, ed., *Four Views on Hell* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1996), s. 21-23.
- ³⁵ Robert A. Morey, *Death and the Afterlife* (Minneapolis, Minnesota: Bethany House Publishers, 1984), s. 137-138.
- ³⁶ Robert A. Peterson, "Does the Bible Teach Annihilationism?". *Bibliotheca Sacra* 156 (January-March 1999): s. 15.
- ³⁷ David G. Moore, *The Battle for Hell* (New York: University Press of America, 1995), s. 34.
- ³⁸ Robert A. Morey, *Death and the Afterlife* (Minneapolis: Bethany House Publishers, 1984), s. 97, 98.
- ³⁹ Chris Morgan, *Jonathan Edwards & Hell* (Ross-shire, UK: Christian Focus Publications, 2004), s. 116-117.
- ⁴⁰ David G. Moore, *The Battle for Hell* (New York: University Press of America, 1995), s. 63.
- ⁴¹ Ajith Fernando, *Crucial Questions about Hell* (Wheaton, Illinois: Crossway Books, 1991), s. 126-127.
- ⁴² David G. Moore, *The Battle for Hell* (New York: University Press of America, 1995), s. 67.
- ⁴³ A.g.e, s. 67.
- ⁴⁴ Vernon C. Grounds, "The Final State of the Wicked," *Journal of the Evangelical Theological Society* (September 1981): s. 211-220.

Cennet, Aden Bahçesinden Niçin Üstün Olacaktır?

✍️ Jared Totten

🗨️ Şafak Tari

Çağdaş Hristiyan edebiyatında ve müziğinde dillendirilen bir görüş var ki, ona bu denli rağbet edilmesi beni şaşırtır. Bu görüş genellikle “cennete geri dönüş” veya “Aden bahçesine geri dönmek” sözleriyle ifade edilir. Buna şaşıyorum, zira Yaratılış 2 ve 3 ardından da Vahiy 20-22. bölümlere kısaca bir göz atılsa göğün birçok yönden Aden bahçesinden açıkça üstün olduğu görülecektir.

Kurtuluşun ve göğün, yalnızca Aden bahçesinde yitirilmiş olanların geri alınması olduğuna dair bu görüşün kalıcı olduğu anlaşılıyor. Açıkça görünen (birçoklarının tüm dikkatini verdiği) benzerlikler var elbette, ancak aradaki farklılıklar kayda değer ve çok sayıda. Yüzeysel farklılıklardan söz etmiyorum bile. Her şeyden önce biri bahçe, diğeri ise kenttir (her iki yerde söz edilen tek şeyin yaşam ağacı olduğunu görürüz). Ama diğer farklılıkların bazıları gerçekten önemlidir, zira onlar günaha düşüşe, göğe ve Tanrı'nın mutlak yetkisine dair anlayışımıza ışık tutan unsurlardır.

Günaha Düşüş Olasılığı

Aslında yazımda bunların hepsini birbirinden ayrı maddeler olarak ele almak istedim. Ama metni kısa tutmak (ve düşünsel dürüstlüğü korumak) uğruna tümünü birden, “Günaha düşüş ve beraberinde yaşananlar, mevcut bir olasılık olarak görünmüştür”, ana fikriyle özetledim. *İnsan doğası Aden bahçesindeyken hiç günah işlememiş olması nedeniyle ahlaken kusursuz olmasına rağmen, günah işleyemezlik açısından bakıldığında kusursuz değildi.* Bu nedenle günah ve günaha düşüş olasılığı, bunları potansiyel gerçekler (ve de bildiğimiz gibi asıl gerçekler) olarak bir arada tuttu. Mevcut bu olasılıklar arasında yas tutmak, ağlamak, acı çekmek (Yar. 3:16-17) hatta fiziksel ölüm (Yar. 2:16; 3:19) vardır. Oysa bunların hepsi Tanrı'nın Vahiy 21:4'teki “... Artık ne yas, ne ağlayış, ne de ıstırap olacak...” ve Vahiy 20:14'teki “Ölüm ve ölümler diyarı, ateş gölüne atıldı...” vaatleriyle olasılık olmaktan çıkar.

İblis'in Mevcudiyeti

“RAB Tanrı'nın yarattığı yabani hayvanların en kurnazı yıldı. Yılan kadına...” (Yar. 3:1) Günaha düşüşle ilgili anlatım ilahiyatçıların çoğunun görüş birliğine vardığı bir durumla, İblis'in fiziksel olarak ortaya çıkmasıyla başlar. Ancak Vahiy bölümünde İblis yenilir ve ateş gölüne atılır (Va. 20:10). Bu bildiri Vahiy 21:17 ayeti, “Oraya murdar hiçbir şey, iğrenç ve aldatıcı işler yapan hiç kimse asla girmeyecek; yalnız adları Kuzu'nun yaşam kitabında yazılı olanlar girecektir” ile yeniden teyit edilir.

Tanrı'nın Mevcudiyeti

Bu nokta birçokları için gayet açıkken, Tanrı'nın mevcudiyetinin de Aden bahçesinde ve gökte farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Tanrı Aden bahçesinde mevcudiyetini fiziksel olarak sürekli göstermemiş olabilir, zira Yaratılış 3:8'de, “Derken, (Adem ve Havva) günün serinliğinde bahçede yürüyen RAB Tanrı'nın sesini duydular. O'ndan kaçıp ağaçların arasına gizlendiler.” dendiğini görürüz. Bu ayet Tanrı'nın sürekli olarak bahçede dolaşmadığını akla getirir. Ayrıca Havva ile yılan arasında geçen konuşma sırasında Tanrı'nın fiziksel olarak orada bulunmadığı da üstü kapalı bir biçimde anlatılır. Bu görüşüm doğru ya da yanlış olabilir. Ancak şu bir gerçek; Adem ve Havva'nın Tanrı'nın mevcudiyetine dair öyle bir farkındalıkları vardı ki (O'nun mevcudiyetinden) kaçabileceklerini düşündüler, “O'ndan kaçıp ağaçların arasına gizlendiler” (Yar. 3:8).

Bu gözlemimle Tanrı'nın aynı anda her yerde var olma vasfını sorgulamıyorum elbette. Ben sadece Tanrı'nın mevcudiyetini algılayışımıza dair Aden bahçesi ile gök arasında bir farklılık

olacağını ileri sürüyorum. Vahiy 21:3'te okuduğumuz gibi, gökte "... Tanrı'nın konutu insanların arasındadır." Ayrıca, "O'nun yüzünü göreceksin, ahnlarında O'nun adını taşıyacaklar. Artık gece olmayacak. Ne çıra ışığına, ne de güneş ışığına gereksinimleri olacak. Rab Tanrı onlara ışık olacak ve sonsuzlara dek egemenlik sürecekler" gibi büyük bir vaade de sahibiz (Va. 22:4-5).

İnsanın Cehaleti / Masumiyeti

Bu nokta bir ölçüde ilk üç başlığın uzantısıdır. Adem aslında oldukça akıllı biriyken (örneğin, hayvanlara ad vermiştir) ve Tanrı'yla yalnızca tahminde bulunabileceğimiz türden bir ilişki sürdürürken, günaha düşüş öncesi insanda bir hayli "tecrübeye dayalı cehalet" (yani tecrübesizlikten kaynaklanan bilgisizlik), masumiyet vardır. Adem ve Havva'nın Tanrı'nın lütfu, merhameti, kurtaran sevgisi ve kendini feda eden hizmetine dair tecrübeye dayalı anlayışı, bahçenin bu tarafında olan bizlerle aynı değildi. Ayrıca bizler göğün bu yanında bulunduğumuz sürece, gelecekte bir gün sahip olacağımız anlayışa sahip değiliz. Aden bahçesi ile gök arasında yer alan her unsur, Tanrı'nın kim olduğunu anlayan ve bunun değerini bilen imanlıların geliştirilmesine ve biçimlendirilmesine yarar. Eğer bahçede kalmış olsaydık, Tanrı'yı bu kadar anlayamazdık, takdir edemezdik.

Sonuç

Şimdiye dek ele aldığım her nokta için daha birçok şey söylenebilir elbette, hatta listeye yenileri de eklenebilir (örneğin, İsa'nın ilk aldığı beden ile diriliş sonrası yüceltilmiş bedeni, bizim için Aden bahçesinden göğe dek uzanan bedenlerin bir tasviri olabilir mi?). Ben yine de bu dört noktanın, insanın Aden bahçesindeki ve gökteki durumunu yeterince betimlediği kanısındayım. Peki bunlar benim için neden önemli olsun? En azından iki neden sayabilirim:

1. Göğün Aden bahçesinden daha üstün olduğuna dair anlayış, Tanrı'nın mutlak yetkisini daha iyi takdir etmemizi sağlar. İnsanoğlu eğer Aden bahçesi ile gök arasındaki dönemde olup biten her şeye yalnızca "ilk hale geri dönmek" için katlanıyorsa, bu biraz anlamsız olur. Oysa Tanrı başlangıçtan beri seçilmiş bir halkı Aden bahçesinden, aradaki aşamalardan geçirerek, çok daha üstün bir yere, göğe götürmeyi planlamışsa, işte bu gerçekten harika ve şaşırtıcı bir olay olacaktır. Nitekim Vahiy'de aynen bundan söz edildiği kanısındayım: "Yeryüzünde yaşayan ve dünya kurulalıdan beri boğazlanmış Kuzu'nun yaşam kitabında adı yazılmamış olan her insan ona tapacak" (Va. 13:8). Hem kurtulacak olanların hem de onların kurtuluşunu sağlayan yolun, dünya kurulduğundan beri yazılmış olduğuna dikkatinizi çekerim. Burada ayrıca günaha düşüşün de dünya kurulduğundan beri yazılmış olduğu bir şekilde ima edilmektedir (ayrıca bakınız Ef. 1).
2. Göğün daha üstün olduğuna dair anlayış, bizleri hem sevinç dolu bir yaşam sürmeye, hem de geleceği özlemle beklemeye teşvik etmelidir. Eğer bu dünyada karşılaştığımız her deneme Aden bahçesindeki günahımız sonucuysa, o zaman bunlara tüm gücümüzle katlanmalıyız. Ama bu denemeler Tanrı'nın ilahi takdiriye (bkz. Günaha Düşüş Olasılığı) ve her biri gökte Tanrı'nın lütfunu ve zaferli halkının sevincini artıracaksa, o zaman Yakup'un öğrettiği gibi, "Kardeşlerim, çeşitli denemelerle yüz yüze geldiğiniz zaman, bunu büyük sevinçle karşılayın" (Yak. 1:2). Eğer Aden bahçesi ile gök arasında dönemdeki olup biten her şey sırf bahçede yitirdiklerimize geri dönmek için içinden atlamamız gereken çemberlerse, tüm hayatımızı, geriye bakıp günaha düşüş yüzünden pişmanlık çekerek ve Tanrı'yı sorgulayarak geçirebiliriz. Ama eğer gök Aden bahçesinden üstünse, o zaman yolumuzda ilerlememiz, geleceğe umutla bakmamız, Tanrı'ya güvenmemiz ve ateşli bir yürekle "Tez gel, Rab İsa!" diye dua etmemiz için yeterli nedenimiz var demektir. 📌

"Why Heaven Will Be Superior To Eden." *Christians in Context* web sitesi,

< <http://www.christiansincontext.org/2010/03/why-heaven-will-be-superior-to-eden.html> > (29 Mart 2010 tarihinde ulaşılmıştır).

Martin Luther

Alman Reformcu

✍ W. Robert Godfrey

🗨 Şafak Tari

Martin Luther (1483-1546) Protestan Reformu'nun babasıdır. Luther Ortaçağ Roma Katolik Kilisesi'nin sadık bir üyesi olarak eğitim görmüş ve hem keşişlik hem rahiplik yapmıştır. Ancak asıl olarak Kutsal Yazılar üzerinde yaptığı çalışmalar ve kişisel ruhsal mücadeleleri onu Müjde'ye bağlı bir inanç atılımı yapmaya yöneltmiştir. Luther, Hristiyan Protestan inancının temel ilkelerini; yalnızca ve yalnızca Tanrı'ya iman yoluyla O'nun lütfuyla aklanabileceğimizi, Hristiyan inancında ve uygulamalarında tek ve nihai yetkinin Kutsal Kitap olduğunu öğretmiştir. İ.Ö. 16. yüzyıl Avrupası'nda tanrıbilimde reform, kilisenin arındırılması ve imanlıların Kutsal Kitap'a dayalı Hristiyan inancını anlamalarının sağlanmasına yönelik çok geniş kapsamlı bir hareketin önderi olmuştur.

Luther'in pastör, âlim, tanrıbilimci ve Hristiyan kimlikleriyle gerçekleştirdiği muazzam başarıları kiliseyi günümüze dek derinden etkilemiştir. O kusursuz biri değildi, öyle ki Melanchthon'un onun cenaze merasiminde Tanrı'nın zorlu bir çağ için zorlu bir hekim sağladığına dair sözleri kendisine en yaraşır kitabe olmuştur.

Müjdeci Hristiyanlık, Martin Luther'in reformcu ruhunu korumakta ve sürdürmektedir.

Luther'in Keşişliği

Martin Luther 10 Kasım 1483'te, Saksonya'nın Eisleben kentinde doğdu. Saksonya o dönemde Alman ulusunun Kutsal Roma İmparatorluğu'nu oluşturan üç yüzün üzerindeki özel bölgelerinden biriydi. Luther daha sonradan "Ben bir köylü çocuğuyum" demiş olsa da, ailesi orta sınıfın oldukça varlıklı kesimindedi.

Luther Ortaçağ'a özgü geleneksel bir temel eğitim gördü. Hocalarından bazıları, sadık ve adanmış bir iman yaşamının öğretilmesini amaçlayan Ortak Yaşamın Biraderleri (Brethren of the Common Life) adlı topluluktandı. Luther, Erfurt Üniversitesi'nde okudu ve 1502'de mezun oldu, 1505'te ise yüksek lisansını tamamladı.

Luther babasının isteği doğrultusunda 1505'te hukuk okumaya başladı. Kendisi aslında manastıra katılıp Tanrı'ya yönelmeyi istiyordu, ama babası bir hukukçunun aile için bir keşişten daha faydalı olacağı inancındaydı. Luther'in hukuk eğitimi 2 Temmuz 1505'te aniden son buldu. Buna neden olan olay şuydu: Luther gök gürültülü ve şimşekli korkunç bir fırtınaya yakalandı ve can havliyle, "Aziz Anne, bir keşiş olacağım!" diye haykırdı. Luther babasının koruyucu azizesine verdiği bu andın yükümlülüğüyle artık vicdanını sesini dinleyebilir ve bir keşiş olabilirdi.

Manastır yaşamı Luther için Tanrı'ya adanmışlığın en yüce biçimiydi. Luther, iman ve kurtuluşu ciddiye alanların keşiş olmaları gerektiğine dair kilise öğretisini benimsemişti. Manastır yemini onun için ikinci bir vaftiz, yeni bir başlangıç olacaktı.

Manastır Yaşamı

Luther kendisini ideal manastır yaşamına erişmeye adadı. Bu amaçla katı bir disiplinin hüküm sürdüğü Erfurt'taki Augustinus Keşişleri'nin manastırına katıldı. Luther kendini tümüyle öğrenmeye, duaya ve sakramentlerin yerine getirilmesine verdi. Sakramentlerden özellikle günah çıkarma itirafını uygulamaya önem verdi, sürekli kendini irdeleyerek

günahlarından ötürü üzüntü çekti, günah çıkardı ve günahı için gerekli görülen bedeli ödedi. Luther gerçekten de günah itiraflarıyla rahibini bezdirdi ve kendini uzun süreli dualar, oruçlar, uykusuz geceler ve kırbaçlanmayla cezalandırdı.

Luther'in üstadı olan bilge ve dindar Johannes von Staupitz, tanrıbilimsel çalışmalar yapması konusunda onu özellikle teşvik etti. Staupitz, geleceğin reformcusunun dehasını fark etmiş ve onu aşırı içgözlemden uzaklaştırmanın önemini kavramıştı. Luther böylece tanrıbilimsel araştırmalarını sürdürdü ve Ockhamlı William ve Gabriel Biel'in nominalizmini izledi. Bu nominalizm tanrıbiliminde, Kutsal Kitap'ın ve kilisenin yetkisinin önemi vurgulanmakta ve doğal bir tanrıbilim oluşturulmasında mantığın yararlılığı en aza indirgenmekteydi. Luther zaman içinde Kutsal Yazılar'ı derinlemesine araştırmaya da başladı. Luther Rönesans'ın başlattığı Batı uygarlığının kaynaklarını yeniden ele geçirme ve bunlara geri dönmenin rüzgarıyla Grekçe ve İbranice öğrendi. En nihayetinde Yeni Antlaşma'nın çoğunu ve Eski Antlaşma'nın büyük bir bölümünü ezbere öğrendi.

Rahip ve Öğretmen

Luther 1507'de rahipliğe atandı, Wittenberg ve Erfurt üniversitelerinde (1508-1511) ders verdi ve 1512 yılında doktorasını yaptı. Luther doktorasını tamamlayıp profesör olduğu zaman Kutsal Yazılar'ı sadakatle öğreteceğine ve savunacağına dair geleneksel yemini etti. Luther daha sonradan reformcu olduğunda bu yemin onu avuttu. Luther kendini asla bir isyankâr olarak görmedi; artık, Ortaçağ kilisesinin yürürlüğe koyduğu geleneksel yemini yerine getiren bir tanrıbilimciydi.

Luther 1512'de profesör olarak Wittenberg Üniversitesi'ne geri döndü. 1502'de Saksonya seçim bölgesinde kurulmuş olan bu yeni üniversite ona yuva oldu. Luther orada Kutsal Kitap'ın Mezmurlar (1513-1515), Romalılar (1515-1516), Galatyalılar (1516-1517) ve İbraniler (1517-1518) kısımları üzerine dersler vermeye başladı. Bu kitapçıklar geleceğin reformcusunun düşüncesinin biçimlenmesinde temel oluşturdu.

Luther bir âlim olmasının yanı sıra bir rahipti de. Bağlı olduğu manastır düzeninin idari sorumluluklarını üstlendi ve 1516 yılında Wittenberg'de vaizlik görevini düzenli olarak yerine getiren bir rahip oldu. Luther'i, kendisini ünlendiren eylemleri gerçekleştirmeye yöneltten etken, tanrıbilimsel ve kilise ile halk için taşıdığı kaygıydı.

95 Tez

Endüljansların satışında yapılan suiistimaller, Luther için 1517 yılında tam anlamıyla kaygı kaynağı oldu. Endüljanslar, günahkârların günahlarına karşılık olarak uygun görülen itirafı (bedelini) ya ortadan kaldırıyor ya da azaltıyordu. Papalar 15. yüzyılın sonlarından itibaren hem geçici cehennemdeki (Araf'ta olan) ölümler hem de yaşayanlar için sınırsız endüljans verme yetkisini kullanmıştı. Endüljansları satan kişilerden bazıları ise, insanları, endüljansı satın aldıkları zaman gerçekten kendilerinin veya başkalarının günahlarının bağışlanmasını satın aldığına inandırmaya çalışıyordu. Luther bir pastör ve tanrıbilimci olarak bu duruma şiddetle itiraz etti ve karşılık olarak "95 Tez" adlı çalışmasını kaleme aldı. Luther bu belgeyi Wittenberg'deki kilisenin kapısına astı.

Luther'in 95 Tez'i kilisenin kapısına çivilemesi, ne isyankâr ne de radikal bir davranıştı. Bu eylem akademisyenler topluluğunu bir konuyu tartışmaya davet etmenin geleneksel yoluydu. Luther, usülüne uygun olarak, bir kopyasını bağlı olduğu piskoposa da göndermişti. Buna karşın diğerleri bu tezlerin büyük önem taşıdığını anladı ve Luther'in iznini almaksızın Almanca'ya çevirerek yayınladı. Luther'in kaygısı, kilise bünyesinde maddi konularda görülen yozlaşmalar ve yetersiz ruhsal destek ile yetersiz gözetim yüzünden huzursuzluk duyan büyük bir kesimin hislerine tercüman oldu.

Luther'in endüljanslara itiraz etmesi onu diğer tartışmaların içine çekti. Martin Luther ile John Eck, Temmuz 1519'da, Leipzig'de çok önemli bir münazarada karşı karşıya geldiler. Leipzig Münazarası, Luther'in dini yetkiler konusundaki görüşlerini netleştirmesine özellikle yardım etti. Luther bu tartışma sırasında değişmez bir şekilde gerçek ve güvenilir olanın papalar veya konsüller değil, yalnızca Kutsal Kitap olduğunu açıkça ilan etti.

Luther'in İman Edışı

Luther'in yaşamındaki bu gelişmeler, onun düşüncesinde gerçekleşen önemli içsel gelişmeleri yansıtıyordu. Luther, Latince yazılarının 1545'te kaleme aldığı önsözünde, Müjde'yi gerçekten anladığını hissettiği anda dramatik bir biçimde iman edişini anar. Tanrı'nın doğruluğu kavramı, Luther'i uzun süre ruhsal açıdan rahatsız etmişti. Tanrı'nın kusursuz doğruluğu gerekli görmesi, onun üzerinde baskı oluşturmuştu. Luther, Ortaçağ kilisesinin sakramentleri ve uygulamaları aracılığıyla sağlanan onca lütufla bile bu açıdan hâlâ yetersiz kaldığını biliyordu. Ne kadar gayret gösterirse gösterebilirsin, Tanrı'nın öngördüğü kusursuzluğa bir türlü erişemiyordu.

Luther bir gün Romalılar 1:17'yle ilgili bir sorunla boğuşurken, Tanrı'nın doğruluğunun açıklanışının nasıl Müjde, yani iyi haber olabileceğini sorguladı. Ve birden Tanrı'nın Yasa'da gerekli gördüğü doğruluğu Mesih İsa'da sağladığı için Müjde'nin "iyi haber" olduğunu anladı. Tanrı, Mesih İsa'nın kusursuz doğruluğunu, bunu imanla kabul eden günahkârlara atfeder/verir (onları aklanmış sayar). Bu içgörü, Luther'in iman yoluyla aklanma öğretisinin özünü oluşturdu. Buna göre, yalnızca iman veya Mesih İsa'nın vaatlerine inanmak aklanma sağlar, çünkü Mesih'in bizlere atfedilen doğruluğu, yalnızca iman yoluyla bizim sayılır ve bizde bulunur.

Tarihçiler, Luther'in yaşamındaki bu dönüm noktasının tam olarak ne zaman gerçekleştiği konusunda hâlâ tartışılırlar. Luther'in yazılarından, 1512 yıllarında Ortaçağa özgü tanrıbiliminin bazı öğelerinden yavaş yavaş uzaklaşmaya başladığını görüyoruz. Ancak Luther'in kendi anılarından, yavaş yavaş oluşan birçok değişim bir araya geldiği zaman kesin ve ani bir değişimin gerçekleştiğini anlıyoruz. 1545 tarihli önsöze bakıldığında kesin değişim, Luther'in endüljansları eleştirmesi nedeniyle halk tarafından tanınmasının ardından, 1518 yılında gerçekleşmiştir.

Luther'in tanrıbilimi, özellikle reformcu olarak geçirdiği ilk yıllarda bir değişim ve gelişim gösterdi. O hiçbir zaman sistematik tanrıbilim yazıları kaleme almadı. Onun yazıları, günün belirli tanrıbilimsel meselelerini konu ediyordu. Luther'in tüm görüşleri düşüncelerinin dini yönünü yansıtıyordu, ama o bunları birbirleriyle ilişkilendirmek için çaba göstermedi. Onun simgesi gül çiçeğiydi; yazıları da aynen taç yaprakların gülün merkezinde çevrelemesi gibi imanının merkezini çevreliyordu.

Melanchthon

Luther reform hareketinin önderi olarak ortaya çıktı, fakat yalnız değildi. Gittikçe artan halk desteğinin yanı sıra üniversitedeki meslektaşları, özellikle genç Philip Melanchthon ve Andreas Bodenstein von Karlstadt tarafından teşvik edildi. Ayrıca üyesi olduğu dini toplulukta, Staupitz ve Saksonya'nın seçmen prensi Frederick tarafından korundu. Rönesans döneminin pek çok hümanisti de onu destekledi. Onlar Luther'i Ortaçağ kilise felsefesinin köhne yönlerini eleştiren Rönesans'ın içinden biri olarak gördüler ve güç sahibi gericilerin (halkı cahil bırakmak isteyenlerin) onu da İbrance bilgini Johannes Reuchlin gibi susturmasından korktular.

Luther'in yazıları, kendisine güçlü destek sağlayan kaynaklardı. O çok zeki ve etkileyici bir iletişimciydi; ele aldığı konuları derinlemesine ve dini temeline dek girerek işliyordu. 1520'de en önemli eserlerinden bazılarını kaleme aldı. O yılki en iyi üç eserinin arasında *Alman Soylular Sınıfına* (Ağustos'ta), *Kilisenin Babil Tutsaklığı* (Ekim'de) ve *Hristiyan'ın Özgürlüğü Üzerine* (Kasım'da) yer alır.

Luther, *Alman Soylular Sınıfına* adlı eserinde kilisenin reformu için belirlediği stratejiyi açıkladı. Gerçek reforma götüren tek yolun bu reformları uygulamaya koyacak özgür bir konseyin oluşturulması olduğu inancındaydı. Ancak ruhban sınıfındaki yozlaşmışlığın, özellikle de kiliseye bağlı prenslerin çıkar ilişkilerinin böylesi bir konseyin oluşturulmasına imkân vermeyeceğinden korkuyordu. Bu yüzden kilise sistemine bağlı olmayan prenslerden bir konsey toplamalarını istedi. Bu görüşünü savunurken, Tanrı'nın, Hristiyan sivil yöneticilere kiliseyi gözetme ve özel durumlarda "acil durum piskoposları" olarak görev alma sorumluluğunu verdiğini ileri sürdü. Luther İmparator Konstantin'in İ.S. 325 yılında İznik Konseyi'ni toplamasını örnek göstererek, tarihin de bu görüşünü teyit ettiğini bildirdi.

Luther böylesi bir konseyde göz önüne alınması gereken maddelerin bir listesini sundu. Temelde, papalığın kilise yönetimindeki rolüne kısıtlama getirilmesi ve kilisedeki ahlaki suiistimallerin düzeltilmesi için çağrıda bulunuyordu. Luther'in reform stratejisi oldukça cüretkârdı. Zira daha önceki papalar, papalık kararına karşı konseye başvuranların aforoz edildiğini bildirmişti.

Sakramentler

Luther'in 1520 yılına ait ikinci eseri olan *Kilisenin Babil Tutsaklığı* tanrıbilimsel açıdan daha ağır basıyordu. O bu eserinde 16. yüzyıl Hristiyanlarının birçoğu için oldukça hassas bir konu olan sakramentleri ele aldı. Luther Ortaçağ kilisesinin belirlediği yedi sakramenti inceledi ve yazısının başında gerçek sakrament olarak yalnızca vaftizi, Rab'bin Sofrası'nı ve (günahların karşılığı olarak) tövbeyi (itirafları) kabul ettiğini bildirdi. Ancak eserin sonlarına doğru yalnızca vaftiz ve Rab'bin Sofrası'nın gerçek sakramentler olduğunu savunduğu görüldü.

Luther en dikkatli incelemesini Rab'bin Sofrası'na ayırdı ve papalığın bu sakramente üç ağır pranga vurduğunu ileri sürdü. Birinci pranga olarak, ayın sırasında Mesih'i örnek alarak hem şarap hem ekmeğe verilmesi yerine bunlardan yalnızca birinin sunulmasına izin verildiğine dikkat çekti. İkinci pranga, imanlıların şarap ve ekmeğin sunakta Mesih'in bedenine (etine) ve kanına dönüştüğünü inanmasını zorunlu kılan "dönüştürme mucizesi" (*transubstantiation*) öğretisiydi. Üçüncü ve Luther için en feci olan pranga ise "ekmek ve şarap" (*efkaristiya*) töreni sırasında, Mesih'in rahip tarafından yatıştırma sunusu olarak Baba'ya sunakta kurban edildiğini kabul eden öğretiydi.

Luther papalığa bağlı kilisenin sakramentlerinden beşini yanlış oldukları gerekçesiyle reddetmekle kalmadı, kilisede ayrı bir rahiplik düzeni olmasını da kabul etmedi. Bu incelemede, birçok kez tüm imanlıların kahin olduğunun altını çizdi. Luther'e göre her gerçek imanlı, diğer imanlılara kahin olarak hizmet edebilirdi.

Mesih'te Özgürlük

Hristiyan'ın Özgürlüğü Üzerine adlı incelemesi birçokları tarafından Luther'in en iyi çalışması olarak kabul edilir. Bu eserde Luther'in bildirisinin özü açıklanmaktadır. İnsan, Mesih aracılığıyla Tanrı'nın önünde özgürce durabilir. Kişi Mesih'in vaatlerine iman ederek yaşar ve bu yüzden "herkesin özgür efendisidir." Ancak diğer insanlarla ve dünyayla olan ilişkisinde Mesih'i izler ve sevgiyle yaşar, böylelikle "herkesin kölesi olur." Gerçek hizmet, Tanrı'dan bir şeyler kazanmanın peşinde değildir; imandan ve her şeyde Tanrı'yı hoşnut etme arzusundan kendiliğinden kaynaklanır. İnsanın kendi güçsüzlüğünü kavraması ve tövbe etmeyi öğrenmesi için Yasa'ya ihtiyacı vardır. Oysa Müjde, Mesih'te karşılıksız olarak alınacak lütfun vaadidir ki, bu da yalnızca iman yoluyla elde edilir.

Bu ve diğer eserleri Luther'in taraftar kazanmasını sağladı. Onun gerçekten de desteğe ihtiyacı vardı. 1518 yılında Luther'in tutuklanması için emir çıkartıldı. Bu emir yerine getirilmemiş olsa bile, kilise yetkililerinden gelen baskı gittikçe arttı. Haziran 1520'de Papa X. Leo resmi bir bildiri (*Exsurge Domine*) ile Luther'i aforoz etmekle tehdit ederek sözlerini geri almasını emretti. Luther Ocak 1521'de aforoz edildi ve Mart ayında Worms'daki imparatorluk meclisinde İmparator V. Charles'ın huzuruna çıkması emredildi. Luther'e Worms'a gidiş dönüş yolculuğu sırasında güvenliğinin sağlanacağına dair garanti verildi. Ancak Luther, imanı uğruna can veren John Hus'un da imparatorluk güvencesiyle Köstence'ye yolculuk etmiş olduğunu hatırladı.

Worms Meclisi

Luther Nisan ayında imparatorun ve meclisin önüne çıktı. Ona öğretilerini savunma fırsatı verilmedi, yalnızca yanlışlarından dönmesi emredildi. Luther içeriği kesin olarak bilinmeyen kısa bir bildiri yaptı. O, "İşte burada duruyorum" dememiş olsa bile, "Vicdanım Tanrı'nın sözünün tutsağıdır" demiştir. İmparator ve kilise kendisine karşı güç birliği etmiş olmasına rağmen, Luther duruşundan taviz vermedi.

İmparator Luther'i azletti ve kenti terk etmesine izin verdi. Prens Frederick, Luther'in yolculuk sırasında durdurulması ve kendisinin bile bilmediği gizli bir yere götürülmesi için plan yaptı. Luther götürüldüğü Wartburg Şatosu'nda güven içinde kalmaktayken kanun kaçağı olarak ilan edildi. Bu karar, Luther'in ve ona yardım eden herkesin yaşamını ve malını yitirebileceği anlamına geliyordu. Luther buna rağmen hizmet ederek ve yazı yazarak yirmi beş yıl daha yaşadı, ölümü de doğal nedenlerden oldu.

Luther Wartburg'dayken Kutsal Kitap'ın orijinal dilleri olan Grekçe ve İbranice'den Almanca'ya çeviri üzerinde çalıştı. Çalışmanın sonunda ortaya çıkan çevirinin Alman diline ve kiliseye yaptığı etki, Kutsal Kitap'ın King James sürümünün İngilizce'ye yaptığı etkiyle benzerlik gösterir.

Luther ve Karlstadt

Luther Wittenberg'den ayrı kaldığı süre boyunca reform hareketine Melanchthon'un önderlik etmesini bekledi. Ancak Melanchthon'un ürkekliği Karlstadt'ın çok daha etkili olmasına neden oldu. Karlstadt tapınma hizmetine ilk görsel değişiklikleri getirdi. Ayini basitleştirdi ve Almanca'ya çevirdi. Ayrıca resim ve simgeleri kiliseden çıkardı. Bu değişiklikler büyük destek görmesine rağmen, toplum içinde bir takım huzursuzluklara ve seçimle başa gelen prensin endişelerinin gitgide artmasına yol açtı. Karlstadt'ın görsel reformları çok fazla önemsemesinin yanı sıra, iman yoluyla aklanmayı ve Müjde'nin ruhsallığını gölgeleme tehlikesini taşıyan yeni bir tür legalizm (yasacılık) getirmesi Luther'i korkuttu. Luther Mart 1522'de Wittenberg'e geri döndü. Daha zayıf olan kardeşler için duyduğu endişeler ve kilisenin birlik içinde sevgiyle hareket etme ihtiyacı olduğu gerekçesiyle görsel reformların hızını yavaşlattı.

Karlstadt Wittenberg'den ayrıldı ve Luther'in gözünde yeni bir tür legalizmin simgesi oldu. Luther bu durumun reform hareketine içeriden zarar vermesinden korktu. Karlstadt daha sonra Zürih'te Zwingli tarafından kabul gördü. Karlstadt ile Zwingli arasındaki ilişki, Luther'in Zwingli'nin ilahiyatını tarafsızca değerlendirmesini zorlaştırdı ve Rab'bin Sofrası hakkındaki tartışmanın nesnel olarak değerlendirilmesine engel oldu. Protestan birliğini sürdürmenin zorlukları daha şimdiden kendini göstermeye başlamıştı.

Köylü Ayaklanması

Luther için kritik olan diğer bir yıl da 1525 idi. Köylülerin daha fazla hak talep etmesi, soylular ile köylüler arasında silahlı çatışma çıkmasına neden oldu. Köylü Ayaklanması Almanya'nın yaklaşık üçte birine yayıldı. Bir Anabaptist olan Thomas Münzer ayaklanmanın belli başlı önderlerindendi. Münzer köylülerin baskılar karşısında Mesih'te özgür olduklarını ve Tanrı'nın mücadelelerini başarılı kılacağını bildirdi. Luther dehşet içindeydi. Diğer Ortaçağ düşünürleri gibi o da anarşi ve kargaşanın toplum için büyük tehlike oluşturduğu inancındaydı. Luther köylülerin vatandaş olarak bazı şikayetlerinde haklı olduğu kanısındaydı. Ancak birer Hristiyan olarak şiddete başvurarak hak aramaları halinde Müjde'ye ve içeriğindeki benliği inkâr etme çağrısına ihanet etmiş olacaklarını düşünüyordu. Onlar barışı ve toplumsal düzeni tehdit ediyorlardı.

Luther ayaklanma hakkında birkaç inceleme yazısı kaleme aldı. Luther'in "acımasız kitap" olarak adlandırdığı kitaplardan biri *Yağmalayan ve Katleden Sürülere Karşı* (*Against the Robbing and Murdering Hordes*) adını taşıyordu. Luther soylulara isyancıları ele geçirip öldürmeleri için çağrıda bulundu. Bu yazıları fazlasıyla sertti. Luther'in bu denli sert olmasının nedenleri, meydana gelmekte olan vahim toplumsal karışıklığın kendisinde yarattığı sıkıntı, köylülerin müjdenin bildirisini yanlış anlaması ve kendi davalarını güçlendirmek için kullanmasına duyduğu öfke ve reform karşıtlarının karışıklığın nedeni olarak reformu göstermesinden duyduğu korkuydu. Ayaklanma acımasızca bastırıldı. Luther'in köylü sınıfı üzerindeki etkisi muhtelemen bu yüzden zayıflamıştı. Roma Katolik Kilisesi'nin pek çok üyesi de Protestanlığı fesat çıkarmakla suçluyordu.

1525 yılının sevindirici olayı, Luther'in Katherine von Bora ile yaptığı evlilikti. Luther'in "Katie" diye hitap ettiği bu kadın daha önceleri bir rahibeydi. Bu evlilik Luther'in Hristiyan'ın özgürlüğüne dair düşüncesinin tam bir tanıklığı olsa da, tümüyle sevgi ve bağlılık üzerine kurulmuştu. Luther ev hayatını "karakter okulu" olarak niteliyor ve

“Efendimiz Katie” diye sık sık şakalaşıyordu. Çiftin altı çocuğu oldu. Luther’in aile hayatı deneyimi, Hristiyanlık’ta ailenin yeni rolüne ve önemine işaret etti. Aile kavramı, imanlının çağrısının ve iman yaşamının çok mühim bir parçası oldu.

Luther 1525 yılında “en önemli çalışmam” dediği *İradenin Tutsaklığı* adlı tanrıbilimsel eserini kaleme aldı. Bu çalışma, 1524 yılında *İradenin Özgürlüğü*’nü yazan, Rönesans döneminin önde gelen hümanistlerinden Desiderius Erasmus’a karşılık niteliğindedir. Erasmus Katolik Kilisesi’nin bir üyesi olarak kalmaya devam etmiş, ama yoğun baskılara rağmen Luther’e saldırmaya istekli olmamıştı. Erasmus en nihayetinde 1524’te gerçek bir anlaşmazlık nedeniyle Luther’e karşı çıktı. Erasmus yazısında, kurtuluşun neredeyse tümüyle Tanrı’nın lütfuyla geldiğini kabul etse de, bu süreçte kişinin özgür iradesinin oynaması gereken küçük ama önemli bir rol olduğunu savunuyordu.

Luther Aralık 1525’te iğneli bir cevap yazısıyla kurtuluşun tümüyle ve yalnızca Tanrı lütfuyla gerçekleştiğini bildirdi. Luther’e göre, insan iradesi günaha öylesine teslim olmuştu ki, kişinin kurtuluşunu yalnızca Tanrı’nın eylemi sağlayabilirdi. Luther, Augustinus’un önceden belirlenmişlik görüşünü açıkça benimsiyordu. Luther ayrıca kurtuluşunun kendi iradesine bağlı olması yerine, başından sonuna dek Tanrı’nın iradesinde olmasını çok daha yeğlediğini bildirdi.

Luther ile Erasmus arasındaki karşılıklı yazışmalar, Rönesans ile Reform hareketi arasındaki düşünce farklılıklarını da ortaya koydu. Hümanistlerden birçoğu Luther’i desteklemekten vazgeçti. Bazıları ise çalışmalarını edebiyattan Kutsal Yazılar’a kaydirdi ve vaiz oldu.

Luther ve Zwingli

Luther, 1527 yıllarında, Ulrich Zwingli’nin Rab’bin Sofrası hakkındaki görüşlerinin aleyhinde yazmaya başladı. Büyük zaman ve güç harcanan bu tartışma, 16. yüzyıl Protestanları arasında bölünme yaratan konuların başında geldi.

Zwingli, Rab’bin Sofrası’nın her şeyden önce imanlının Mesih’e olan adanmışlığını yenilediği bir anma töreni olduğunu vurguladı. Bu bakış açısı, Zwingli’nin *transubstantiation* öğretisinin Katolik Kilisesi’nin bu ayinde yaptığı en korkunç hata olduğu görüşünü yansıtıyordu. Ekmeğe Mesih’in bedenine dönüşmezdi, zira O’nun bedeni göğe yükselmişti. Roma Katolik Kilisesi ekmeğe tapıyor, dolayısıyla putperestlik yapıyordu. Zwingli her şeyden çok bu tür bir putperestlikten kaçınılmasını istiyordu.

Luther ise Rab’bin Sofrası’na oldukça farklı bir açıdan yaklaştı. Ona göre Roma Katolik Kilisesi’nin hatası, *efkaristiya* töreni sırasında Mesih’in rahip tarafından yatıştırma sunusu olarak sunakta Baba’ya kurban edildiğini kabul eden öğretiydi. Kilise nasıl olur da Mesih’i Tanrı’ya kurban edebilirdi? Böylesi bir zihniyet Ortaçağa özgü “eylemle aklanma” tanrıbiliminin bir parçasıydı. Luther’e göre Rab’bin Sofrası, temelde insanın ne yaptığıyla değil, Tanrı’nın ne yaptığıyla alakalıydı. Tanrı, Rab’bin Sofrası aracılığıyla Mesih’i ve O’nun sağladığı kurtuluşun bütün nimetlerini veriyordu. Mesih bu Sofra’da gerçekten mevcuttu.

Luther, Zwingli’nin öğretisinin Roma Kilisesi’nin “kişinin kendi doğruluğu” düşüncesine fazlasıyla bağlı kaldığı kanısındaydı. Zwingli içinse, Luther’in öğretisi Roma Kilisesi’nin putperestliğine fazlasıyla bağlıydı. Luther, İsa Mesih’in “Bu benim bedenimdir” sözlerine Zwingli’nin inanmadığını düşünüyordu. Zwingli’ye göreyse, Luther Elçilerin İnanç Bildirgesi’nin “... O göğe yükseldi ve Baba’nın sağ tarafına oturdu...” temel maddesini reddediyordu.

Luther, Zwingli’nin eleştirisine Tanrı’nın aynı zamanda her yerde var olduğuna dair öğretiyle karşılık vererek onu çürütmeye çalıştı. Luther, göğe yükselmiş olan Mesih’in Rab’bin Sofrası’nda mevcut olmasının mümkün olduğunu, zira O’nun insani doğasının yüceltildiğini ve (dolayısıyla) her yerde var olma ilahî vasfına ortak olduğunu bildirdi. Tanrı’nın sağ tarafı zaten (ne de olsa) her verdi.

Marburg Görüşmesi

Bir Alman soylusu olan Hesseli Prens Philip, Lüteryenlerle Güney Almanya ve İsviçre'deki diğer Protestanlar arasında bir siyasi ve dini bir ittifak sağlamak arzusunda idi. Luther bu girişimin akıllıca olup olmadığı konusunda oldukça kuşkuluydu, ama yine de bir ittifak olacaksa bunun dini bir antlaşma zemininde yapılmasında ısrar etti. Philip 1529 yılında Marburg'da dini bir görüşme düzenledi. Luther ve Melanchthon aynı tarafı temsil ediyordu. Karşı tarafta öne çıkan isimler arasında Zwingli ve Strasbourglu reformcu Martin Bucer vardı.

Görüşmede bazı ilerlemeler kaydedildi. Luther, Zwingli'nin iman yoluyla aklanmayı kabul ettiğini anladı. Zwingli ise Mesih'in Rab'bin Sofrası'nda ruhsal olarak mevcut olduğunu kabul etti. Ancak her iki taraf da Mesih'in gerçek, fiziksel mevcudiyeti konusunda anlaşmaya varamadı. Konferans sonrasında başgösteren şüphecilik ve anlaşmazlık, katedilen ilerlemeye gölge düşürdü. Reformcular ve Lüteryenler, Rab'bin Sofrası konusundaki görüş ayrılıklarını o günden bu yana sürdürdüler.

Luther Marburg'a tanrıbilimsel tartışmalar yapmak için gitmişti, oysa görüşmeyi düzenleyenlerin kaygısı Reform hareketinin siyasi sonuçlarıydı. Müjde'ye bağlı inanç ilkesi, halk arasından olduğu gibi soylulardan da (prenslerden de) çok sayıda destekçi bulmuştu. 1526'da düzenlenen Speyer Meclisi'nde, prenslerin arasındaki dini bölünmelere geçici çözüm olarak, her prensin kendi yönetim bölgesindeki dini uygulamaları belirlemesine karar verildi. 1529'da yeniden toplanan Speyer Meclisi'nde ise daha az uzlaşmacı bir ortam hâkimdi. Çoğunlukta olan Roma Katolik Kilisesi'ne bağlı katılımcılar daha fazla değişiklik yapılmaması gerektiğini beyan ettiler. Katolik bölgelerinde Protestan ibadetine göz yumulmayacaktı, buna karşın Protestan bölgelerinde Katolik ibadetine izin verilmesi gerekiyordu. Müjde'ye bağlı inanç ilkesini benimsemiş olan prensler bu kararları protesto ettiler ve onların bu eyleminden "Protestan" adı doğdu.

Augsburg Meclisi

1521'den beri Almanya dışında olan İmparator V. Charles 1530 yılında ülkeye geri döndü. İmparator Müjde'ye bağlı inanç ilkesini benimsemiş olan prenslerden inançlarını savunmaları ve ispatlamaları için bir itirafname sunmalarını istedi. Luther Augsburg'daki bu Meclis'e katılmadı, zira kendisi kanun kaçağı olarak edilmişti. Bu yüzden Melanchthon, Luther'in görüşlerini aldıktan sonra Augsburg İnanç Bildirgesi'ni hazırladı. Bu belge Lüteryenliğin temel bildirisi olarak kalmıştır. Bildiri barışçıydı, ama Luther'in ilahiyatının temel ilkelerinin sunumunda yumuşak ve gayet açıktı.

İmparator Charles bu bildiriye reddetti, böylelikle Katolikler ile Protestanlar arasında savaş çıkma tehlikesi gerçek oldu. Protestan prensler bir araya gelerek Schmalkaldic Birliği adında bir savunma ittifakı kurdular. Savaş ihtimali Luther'i ürkütüyordu. Hristiyan bir prensin kendi üstüne karşı koyup koymaması gerektiği konusu onu fazlasıyla kaygılandırıyordu. Ne var ki savaş 1546 yılına, Luther'in ölümünden birkaç ay sonrasına dek başlamadı.

Luther çeşitli hastalıklara ve bunların yarattığı bunalım dönemlerine rağmen yaşamının son on beş yılında da aktif ve üretken olmayı sürdürdü. Prenslere, tanrıbilimcilere ve pastörlere danışmanlık yaptı, çeşitli tanrıbilimsel konularda yazılar yazdı, Kutsal Kitap çalışmalarını sürdürdü ve Yaratılış ile Galatyalılar bölümlerinin yorum kitaplarını yayınladı. Luther ayrıca Eski Antlaşma'nın çevirisini tamamladı. Almanca'ya çevirdiği Kutsal Kitap'ın tamamı 1534 yılında yayınlandı. Bu arada düzenli olarak vaaz etti ve üniversitede ders vermeyi sürdürdü. Luther sık sık evinde öğrencilerini ağırladı; onun farklı konulardaki gözlemleri öğrencileri tarafından çok canlı bir anlatımla kaydedildi ve *Luther'in Masabaşı Sohbetleri* adı altında birkaç cilt halinde yayınlandı.

Martin Luther, çağının çok tartışılan bir şahsiyetydi; bu niteliğini günümüzde de sürdürmektedir. Onun bazı muhaliflerine karşı saldırıları oldukça sert, bazen de son derece kabaydı. Luther saldırılarının en şiddetlisini papalığa ve Yahudilere yöneltmişti, ancak avukatlar, hukukçular ve Anabaptistler de nasibini almıştı. Luther'e göre bu toplulukların hepsi kurtuluşu Yasa (Yasa'nın gereklerini getirmek) yoluyla elde etmeye çalışıyordu, bu

yüzden hiçbiri Müjde'yi anlayamıyordu. Onların hepsi Şeytan'ın kullandığı araçlardı ve Luther'e göre kişi Şeytan'a ne kadar sövse azdı.

Martin Luther 18 Şubat 1546'da Eisleben'de öldü. Luther tüm dünyevi planlarında ve emellerinde bütün ruhuyla göksel Babası'na güvendiğini yaşamı boyunca açıkça gösterdi. İlahi yazarı Luther'in söylediği gibi, bu güven asla sarsılmadı, çünkü *Tanrımız Güvenilir bir Kaledir.*

Bu makale ilk kez Amerika Birleşik Devletleri'nde Moody Publishers, 820 N. LaSalle Blvd., Chicago, IL 60610 tarafından yayımlanan ve John Woodbridge'in düzenlediği *Great Leaders of the Christian Church* (Telif Hakları © 1988 The Moody Bible Institute of Chicago) adlı yapıtta yayımlandı. İzin ile tercüme edildi.

This article was first published in the United States by Moody Publishers, 820 N. LaSalle Blvd., Chicago, IL 60610 within the title *Great Leaders of the Christian Church* edited by John Woodbridge, copyright © 1988 by The Moody Bible Institute of Chicago. Translated by permission.

"Şeytan 'Sus sus' diyor, 'cehennem hakkında bir şey söyleme!' Hristiyanlar cehennem konusunda sessiz kalınca Şeytan seviniyor."

J.C. Ryle

"Cehennem cennette olmayı hak ettiğine inanan insanlarla doludur; cennet ise cehennemde olmayı hak ettiğine inananlarla doludur."

Ray Ortlund

13 Haziran 2010 tarihli vaazından

Tacizi Önlemeye ve Taciz Mağdurlarına Danışmanlık Yapmaya İlişkin Tanrıbilimsel Temeller

 Ken Wiest

 Şafak Tari

Aile içi şiddet ve taciz, dünyada ve dolayısıyla kiliselerimizde de büyük bir sorun haline gelen ama en az tartışılan konulardan biridir. Bu yalnızca belli kişilik özelliklerine sahip olanların yaşadığı bir sorun değildir; herkes taciz mağdurlarından olabilir. Bu makalede, öncelikli olarak kadınlara yönelik taciz ve şiddet konusunu ele alınacaktır. Bu konu hakkında açık ve net bilgi sahibi olabilmek için istatistiklere göz atmak yeterli değildir. Kutsal Kitap'ta bu sorunla başa çıkmak için ne gibi bilgi, öğüt ve uyarılar bulunduğunu anlamak için konuya tanrıbilimsel açıdan da yaklaşmak gerekir.

Sorunun Kapsamı

Yazarın bilgisi dahilinde, Türkiye'deki kiliselerde yapılmış aile içi şiddetle ilgili herhangi bir araştırma yoktur. Türkiye genelinde yapılan değerlendirmelerde istatistikler sorunun büyüklüğü hakkında bize bir fikir verir: "Türkiye'de kadınların şiddet görme oranı yüzde 30 ile yüzde 70 arasında değişiyor. Başbakanlığın araştırmasına göre evli kadınların yüzde 25,2'si şiddet görüyor."¹ Rakamlar söze yer bırakmıyor. Bu, ciddi ve Türkiye'deki kilisenin de er ya da geç karşı karşıya kalacağı kesin olan bir sorundur. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan araştırmalar, kiliselere katılan kadınlar arasında şu ya da bu şekilde şiddete maruz kalanların oranının yüksek olduğunu göstermektedir.² Bizi uyanık olmaya yöneltecek gerçeklerden biri de, bu sorunların çoğunlukla pastörler ve kilise önderlerinden dahi yıllarca gizli kaldığıdır. Mağdurlar bir başkasına, özellikle de bir erkeğe, bu bilgiyi verecek kadar güvenememektedirler. Buna utanç duygusunun da eklenmesi, mağdurun yardım almasına büyük bir engel oluşturmaktadır. Ne var ki, bu kadınlara içten ve güven verici bir şekilde, şefkatle yaklaşmanın bir yolunu bulmak ve böylece onların ihtiyaçlarını tam anlamıyla karşılayabilmek gereklidir.

Kutsal Kitap'a Dayalı Tanrıbilimsel Temeller ve Bunların Sonuçları

Sorunu tam olarak anlamak, bu sorunun tanrıbilimsel açıdan ifade ettiği anlamı görmekten geçer. Schmutzer bunu çok güzel dile getirir: "...cinsel tacizi görmezden gelmek ikiciliği özendirir (beden/ruh) ve çelişiklere yol açar (cinsellik kötüdür)... Cinsel taciz, insan olmanın anlamıyla ilgili temel gerçeklere saldırır: Kişinin bedensel varlığı talan edilir, verilmiş olan yetki yıkıcı bir şekilde kullanılır, cinsellik sapkın bir hal alır, kişiler arasındaki güven bozulur ve Tanrı'ya dair derin metaforlar altüst hale gelir."³

Birey olmak, bedensellik, cinsellik ve verilmiş yetki kavramlarını tanrıbilimsel açıdan anlamak için Yaratılış 1 ve 2. bölümleri doğru yorumlamak ve Mezmur 8 ile 139'u incelemek yarar sağlayacaktır. Şiddet ve cinsel taciz bireye ait bu unsurların dengesinin bozulmasına yol açar. Bu ayetler üzerinde çalışmak, şiddet ve taciz mağduru olanlara daha etkin hizmet edebilmek için gerekli anlam ve sonuçları çıkarmamıza yardımcı olur.

İbranice “*bara*” (Tanrı... **yarattı**) yüklemine Yaratılış 1:27’de üç kez kullanılmış olması, Tanrı’nın erkek ve kadını yaratmaktaki özel amacını gösterir. İbranice Kutsal Kitap’ta *bara* yüklemine tek bir öznesi vardır: *Bara* yaratma eyleminde Tanrı’nın etkinliği daha fazla vurgulanır. Ayrıca, Tanrı diğer günlerdeki yaratma eylemini direkt olarak (sadece buyruk vererek) gerçekleştirirken, insanı yaratmadan önce “*yaratalım*” der (eylemi tasarlar). Bu iki ipucu ele alındığında, insanın yaratılışında, diğer yaratma eylemlerinde tam anlamıyla görülmeyen bir amaç bulunduğunu söylemek mümkündür.

Mezmun 139:13-17’de kullanılan yüklem, Tanrı’nın bütün insanları doğrudan, amaçlı ve özenli yarattığına işaret eder. İnsanın “*Tanrı’nın suretinde*” yaratılmış olmaktan kaynaklanan saygınlığı, her ne kadar günahla lekelenmiş olsa da, geçerliliğini sürdürmektedir (krş. Yar.9:6 ile Yak.3:9).

Mezmun 8’de, aynı zamanda Tanrı’nın yarattıkları arasında insanın sahip olduğu özel yer vurgulanır. Bu mezmurun odak noktası, insanın Tanrı’yı yücelten yaratılışıdır. Tanrı’nın insanı yaratma eylemi Adem ve Havva ile bitmemiştir; “*başına taç koymak*” ve “*egemen kılmak*” sözleri, bunun devam ettiğini ve insanın bu yaşamdaki konumunu göstermektedir. ⁴ Yaratılıştaki kimliği nedeniyle, insanın kabul edilmesi ve korunması gereken bir saygınlığı vardır.

1:27’deki “*insan*”ın varlığından “*erkek ve kadın*”ın varlığına geçiş, Tanrı’nın yaratılıştaki cinsiyete verdiği önemi gösterir. İnsanın cinselliği, hayvanın yaratılışıyla farklılık gösterir. “*Çoğalmak, insanların hayvanlarla ortak özelliğidir (Yar. 1:22,28), cinsellik ise insana özeldir.*”⁵

İnsanın “*denetimine alma*” ve “*egemen olma*” işlevi, Tanrı’nın kahyası olarak dünyadaki amacını ve konumunu belirtir. ⁶ Bu işlev, Tanrı’nın egemenliği altında, Tanrı’nın “*sureti*” veya temsilcisi sıfatıyla yerine getirilmelidir. İnsanın konumu, hükmedici bir egemenlik değil, yaratılanların yaratılma amaçlarına ulaşmalarını sağlayacak özenli bir idare gerektirir. Bu egemenliğin insanlar arasındaki ilişkilere de yansımaları amaçlanmıştır.

Kutsal Kitap, insanın üçlü mü (can, ruh, beden) yoksa ikili mi (maddesel olan ve olmayan) öze sahip olduğuyla ilgili detaylı açıklamalar içermez; Yaratılış 2:7 ve Eski Antlaşma’daki İbranice “*nefeş*” sözcüğünün kullanımı göz önünde bulundurulduğunda, insanın birliğine odaklandığı görülür. Burada anlaşılması gereken ve yaşamsal öneme sahip konulardan biri, beden-ruh ikiliğinin olmadığıdır. Beden, insan yaratılışının parçalarından biridir ve dirilişteki yeni yaratılışın da bir parçası olacaktır. Hem erkek hem de kadın, Tanrı’nın suretidir. Ancak, beden ve duygular kiliseler tarafından gereğinden fazla göz ardı edilmektedir. Oysa erkek ve kadın Tanrı’nın suretinin birer parçasıdır. Tanrı “*erkek*” ve “*dişiyi*” bir bütün olarak “*kendi suretinde*” yaratmıştır.

Kadının yaratılışıyla ilgili bölüm (Yar .2:23) birkaç nedenden dolayı önemlidir. “*Kemiklerimden,*” “*etimden*” sözlerinde yapılan vurgu, kaynağın (erkek) birliğine işaret eder. İbranice metinde “*işte*” işaret adının “*bu*” ünlemiyle birlikte üç kez (İbranice metinde) kullanılmış olması, kadının “*hem erkeğe tam uygun hem de tam anlamıyla eşsiz*” yaratıldığını gösterir. ⁷

Erkek ve kadın ilişki için yaratılmışlardır. İlişkiye gereksinim duyduklarını en açıkça bildiren kısım Yaratılış 2:18-23’tür. Bu kısımda Adem için “*yalnızlığı... iyi değil*” ifadesi kullanılmıştır. Kadın olmadan erkeğin yaratılışı tamamlanmamıştır. (Tamamlanma, Yaratılış 1 ve 2. bölümlerdeki “*iyi*” sözünün anlamının bir parçasıdır.) Yaratılış 1:27’de, insanın ayrı cinsiyetleri betimlendikten sonra, onlardan çoğul olarak (‘onlar’) söz edilmeye başlanır ve bu şekilde onların ilişkisel yönlerine vurgu yapılır. ⁸

Kutsal Kitap ile İlgili ve Tanrıbilimsel Çıkarımlar

Şiddet ve cinsel taciz, Tanrı’nın bir araya getirdiğini birbirinden ayıran etkenlerdir. Her birey bir bütündür. İnsanı insan yapan “*can*”dır (yani can sadece ‘insanın içindeki’ değildir!). Şiddet ve taciz duyguları zedeler, bedeni zayıflatır ve Kutsal Kitap’ın son derece açık bir şekilde vurguladığı “*bütünlüğü*” bozar. Bu da çoğunlukla duygusal sarsıntıya ve ona eşlik eden, endişe ve stresten kaynaklanan bedensel hastalıklara yol açar. Taciz kadının cinselliğini, suretin Tanrı tarafından verilen eşsiz parçasını küçük düşürür ve hem o anda hem de gelecekte birçok sıkıntılara yol açar.

Kilise, insan cinselliğini Tanrı’nın insandaki suretinin bir parçası gibi görmeli, doğru şekilde korunması gereken bir olgu olarak kabul etmelidir. Cinsellik kirliliği bir şey değildir. Kişi

kadın olduğu için taciz edildiğinde, onun insan olarak eşsizliği çarpıtılmış demektir; çünkü bu şekilde kadın cinsel zevklere yarayan veya öfkenin boşaltılacağı bir nesne haline gelmiştir.

Şiddet gösteren kişi, yaratılıştaki insana verilen egemenlik yetkisini çarpıtmış olur. İnsanın sahip olduğu egemenlik yetkisi, Tanrı'nın dünya üzerindeki egemenliğiyle ve O'nun karakteriyle uyum içinde kullanılmalıdır. Bu yetkinin doğru kullanılıp kullanılmadığı, başkalarına gösterilen özen ve başkalarının gelişimine yapılan katkıyla ölçülür. Tacizin getirdiği çarpıklık ve yozlaşma, kadınların erkeklere olan güvenlerini sarsarak, onları erkeklerin önderliğine güven duyma arzusundan mahrum etmekte ve bunun sonucunda da erkeklerin kadınlara karşı yükümlülüklerini yerine getirmeleri zorlaşmaktadır.

Şiddet ve taciz, kadını içinde bulunduğu topluluktan uzaklaştırır. Utanç ve korku nedeniyle gerçekler gizli tutulur ve bunun sonucunda kadınların toplumsal ilişki hakları, yani yaratılışın insana sağladığı ana yapıtaşlarından biri darp edilmiş olur.

Cözüme Doğru

Öncelikle insanbilimimiz (antropoloji) sadece toplumsal açıdan değil, tanrıbilimsel açıdan da gelişmelidir. Birey olma, beden rolü ve "Tanrı'nın sureti" olmanın bir parçası göz önüne alınarak cinselliğin önemi gereğince anlaşılmalıdır. İnsanbilim doğru yorumlandığında, ruh ve beden, duygusal çöküntü ve zafer gibi **uygunsuz** ayrımlar geride bırakılacaktır. ⁹ Bununla birlikte yaratılışın da doğru anlaşılması gerekir. Tanrı, yarattıkları arasında farklar ve ayrımlar olmasından büyük hoşnutluk duyar. Erkek ve kadın arasındaki cinsellik farkı, Mesih imanlılarının sahip çıkmaları ve hoşnut olmaları gereken bir olgudur. Bu farkın çoğunlukla göz ardı edildiği kiliselerde de, feminizmin veya militan eşcinselliğin öne çıkarılması suretiyle farkın yok edilmeye çalışıldığı dünyada da bunu yapmak kolay değildir. ¹⁰

Kadının gelişimini ve saygınlığını hedefleyen, özellikle yetkiyi doğru kullanma ve önderlikle ilgili vaazların verilmesini sağlamak önemlidir. Steven R. Tracy, hem uygulamada somut hem de Kutsal Kitap'ın tanrıbilimine bağlı yetki-itaat ilişkisi görüşü geliştirmiştir. Evlilik ilişkisinde erkeğe "koşulsuz" denetim yetkisi veren yetki-itaat ilişkisi görüşünü savunanları eleştirmektedir. Evlilikte erkeğin önderliği Efesliler 5:22-32 ve Koloseliler 3:18-19'daki "aile kurallarıyla" açıklanmaktadır. Erkeğin önderliğinin odak noktası, karısını sevmek ve onu ruhsal olarak geliştirmenin yanı sıra karısının hiçbir şekilde acı duymasına yol açacak eylemlerde bulunmamasıdır. Evlilik yaşamında kadının boyun eğme sorumluluğu, nihai yetki olan Kutsal Yazılar ve Mesih tarafından belirlenmiştir. Tracy, kadından boyun eğme beklenmeyecek bazı koşullar sıralar: Kocasını dinlemenin Mesih'e ve Kutsal Yazılar'a karşı gelmek anlamına geldiği durumlar, diğer imanlılarla paydaşlıkta bulunmasının, onlardan ruhsal yardım almasının kısıtlanması, eş ve anne olarak görevlerini yerine getirmesinin engellenmesi (çocuklara kötü davranmak, onları ihmal etmek, zorlama cinsellik), kocasının günah işlemeye devam etmesine (kendine, başkalarına ve karısına karşı) göz yummaya zorlanması gibi. ¹¹

Düzenli olarak kiliseye gitmenin, hem cinsel taciz hem de şiddet üzerinde, bu eylemleri sonlandırmaya yönelik büyük etkisi olduğu görülmektedir. Kilise katılımı düzenli olanlar arasında bu günahı işleyenlerin oranı, Amerikan istatistiklerine göre yalnızca %2'dir. Kilise katılımı insanı öğretilerle, örneklerle yüzleştirdiği ve hesap verme duygusunu yüreklere sürekli işlediği için insanların bu konuları kavramasına yardımcı olur. ¹² Dünya, medya, yakın çevre ve kültürün öne çıkardığı erkek önderliği kavramı her zaman Kutsal Kitap'a uygun değildir. Tersine, şiddet ve tacizden "gerekli" ve "kahramanca" bir eylem olarak söz edildiği sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Kutsal Kitap'ın bu konudaki öğretilerinin yolunda ilerleyen erkeklerin desteğe ihtiyaçları vardır.

Bu konuya ilişkin doğru tanrıbilimsel bilgiye sahip olmak şiddet mağdurunun yaralarının iyileşeceğini garantilemez. Tacizin gerek psikolojik, gerekse cinsel ve fizyolojik etkileriyle başa çıkabilmesi için taciz mağduruna yardım etmek gerekir. Tacizin sık görülen ve erkeğin üstünlüğü algısından güç alan sonuçlarından biri korkudur. Bu algı, yaşamın ilk yıllarında aile bireyleriyle sağlıklı ilişkilere sahip olunmasından dolayı yerleşip daha sonra erkek arkadaş ve eşlerle olan ilişkilerde de devam edebilir. İyileşme süreci boyunca mağdura şefkat, sabır, sevgi ve hoşgörü göstermenin önemini ne kadar anlatsak azdır. Sevgimizi ve sevecenliğimizi somut biçimde göstermemiz ağlamak demekse, ağlamalıyız. Tacize uğramış kişinin başına gelenler yüzünden öfke duygusu kabarıyorsa, öfkeleniriz. İyi bir dinleyici olmak, mağdurun başına gelenleri, hislerini, düşüncelerini açıklamasına yardımcı olacaktır ve bu da iyileşme sürecinin çok önemli bir parçasıdır. Doğru sorular (olay veya kişinin düşünceleri, duyguları hakkında),

gizli kalmış ama açıklanması gereken duyguların ve düşüncelerin ortaya çıkmasını sağlayabilir. Duygusal olarak kişinin bazı gerçekleri anlamasına yardım edilmelidir: Kendisi hâlâ Tanrı'nın halkının değerli bir parçasıdır; taşıdığı yükü imanlı kardeşleri de taşımaya hazırdır (Gal. 6:2-5), Tanrı onu koşulsuz olarak sever ve kabul eder (eğer imanlıysa; imanlı değilse tabii ki Tanrı'nın sevgisi ve kabulünden söz edilirken bunu Müjde'nin gerçeklerinin ışığında konuşulmalı), mağdur Tanrı'nın gücüyle taciz eden kişiyi affedebilir (affetmenin anlamını öğretmemiz gerekir; bkz. sonnot 10). Bağışlanma, barışma ve ümit, yalnızca güvenli bir ortamda yapılan açıklamalarla başlayabilir. Mağdura güvenli bir ortamda olduğuna dair güvence vermek için sözlerimiz, gözlerimiz, oturduğumuz, dikkatimiz, sorduğumuz sorular önemlidir. Bunlar olmadan mağdur içini dökmez ve içini dökmediği takdirde Tanrı'nın vermek istediği şifayı alması daha zor olur. Mağdura destek verirken, tanrıbilimsel temeli doğru ise yaşadığı duygusal ve fiziksel acı ve utanç olağan kabul edilmelidir. Barışma ve bağışlanma umudunun olduğunu bilen kadına duygularını değerlendirmesi için zaman verilir. Mağdurun öfke ve nefretini Tanrı'ya teslim etmesine yardımcı olmak son derece önemlidir. Mağdur için Tanrı'ya ve adaletin yerine geleceğine güvenmek, büyük cesaret ve iman gerektirir. Kişiyi bol zaman tanınmalıdır, çünkü bağışlama ve barışmayı Tanrı'nın armağanları olarak kabul etmesi için zaman gereklidir. ¹³ **Mağdur, saldırıya ve duruma ilişkin taze duygularını kontrol etmeyi başardığı andan itibaren** Kutsal Yazılar'ın yeterliliğini ve Kutsal Ruh'un gücünü vurgulamak önemlidir. Kutsal Ruh, kilise ve Kutsal Kitap bir kenara bırakılmamalıdır. Örneğin, topluluktaki olgun erkekler hem yetkiyle hem de sevgiyle koca ile ilgilenmeli, olgun bayanlar ise mağdura yardıma devam ederken mağdurun kendisini ve çocuklarını aralarına almalı, ilgilenmeli ve korumalıdır. Profesyonel bir psikologdan yardım almayı tercih etmek her zaman gerekli olmasa da (yine de bazı durumlarda gereklidir), mağdurun Kutsal Kitap'a mutlaka ve her zaman yönelmesini sağlamak gerekir. Bu kişilerin Kutsal Kitap aracılığıyla düşünmelerine, Kutsal Kitap'ın ışığında duygularını yönlendirmelerine yardım edilmelidir. Mağdur kişi Kutsal Kitap, Kutsal Ruh ve kiliseyi olması gerektiği gibi, yani Tanrı'nın kötülük ve acıyla dolu dünyada gerçek dönüşümü sağlamak için kullandığı araçlar olarak görmelidir.

Robert Kelleman taciz hikâyeleriyle dolu bir evliliğe danışmanlık yaparken anımsanması gereken yararlı bazı ilkeler sıralar. ¹⁴ Danışman duruma, çiftin öyküsüne ve mağdurun yüreğine şefkat, yakınlık (1Se. 2:8'dekine benzer şekilde) ve anlayışla yaklaşmalıdır (Rom. 12:15). Tacizcinin davranışlarına asla mazeret bulunmamalıdır. Bu destek sürecinde Mesih'in Bedeni'nden (imanlılar topluluğunun) herkes yardımcı olmalıdır. Taciz sorununun yaşandığı ailedeki çiftlerin **ikisine** de danışmanlık yapabilmek ve bu süreçte konuları ve hedefleri tanımlayabilmek için doğru tanrıbilime sahip olmak gerekir. Bu konular arasında insana, günaha, kurtuluşa bakış açısının doğru olması ve ayrıca kutsal kılınma süreci vardır. Hedef her zaman, her iki insan (şiddet eyleminde bulunan taraf ile mağdur) arasında sevgiye dayanan bir ilişki olmasını sağlamaktır. Buna ulaşmak için itiraf, bağışlama ve tövbe gerekir. Eğer, özellikle şiddet gösteren kişide derinden ve samimi tövbe yoksa, kilise disiplini uygulanmalıdır. Gerçek tövbe "sorumluluk alma"ya dayanır. Tövbe eden kişi günahını itiraf eder, günahının zararlarını ve sonuçlarını kabul eder ve bir daha yapmamak için kendine davranışlarını denetleme sözü verir. Ancak kişiyi günaha sürükleyen, düşünce tarzıdır. Bu yüzden öncelikle düşünce tarzının ne yönde olduğuyla ilgili kendini sınamalı ve eşine gösterdiği aşırı tepkilerinin kaynağını anlamalıdır. Örnek olarak kişi şu şekilde bir özeleştiriyi yapabilir: "Eşimin benim ihtiyaçlarımı karşılamasını talep ettiğimde günah işlemiş oluyorum. Çünkü eşimden bunları yapmasını beklememin gerçek nedeni Tanrı'ya ihtiyaçlarımı karşılayacağı konusunda güvenmemem, O'na yaklaşmamam. Tanrı'nın yerine eşimi koyarak Tanrı'ya karşı günah işlemiş oluyorum. Kimse Tanrı gibi olamayacağı için eşimden bu beklentimden ötürü her zaman hayal kırıklığına uğruyorum. Hayal kırıklığına uğradığımda da eşime kötü davranıyorum."

Kelleman, danışmanlık sürecinin dayandığı çok önemli dört varsayımı açıklar: "Ümit etmek mümkündür", "Acı duymak normaldir", "Günah işlemek korkunçtur, ama bağışlanmak harikadır" ve "Olgunlaşmak doğaüstüdür".

Sonuç

Tacizle başa çıkabilmek ve bu kötülükle karşı karşıya kalmış kişilere yardımcı olabilmek için Miroslav Volf'un net bir şekilde açıkladığı şu bilgiye sahip olmamız gerekir: "Kötülükle savaşmak için onun mağdurlarını anlamalıyız. Onları anlayabilmek için de ya kendi deneyimlerimizden ya da yaşayanların tanıklıklarından açlığın, susuzluğun, ürpermenin, kanamanın, yas tutmanın, korkudan titremenin ne demek olduğunu öğrenmeliyiz. Geçmişteki korkunç olayların anıları, bugün onlardan nefret etmemizi sağlar." ¹⁵ Kilise topluluğu olarak

bazen taciz mağdurlarının öykülerini dinlemek yararlı olacaktır. Kiliselerimizde onlar için özel dualar veya toplantılar düzenleyebilir, bu şekilde onları dışlamadığımızı ve Tanrı'nın lütfunun iyileştirme gücünü gösterebiliriz.

Taciz hiç hoş olmayan bir konudur. Ama içinde yaşadığımız dünyanın ne yazık ki önemli bir parçası olduğu için dünyaya ve Mesih'in Bedeni'ne etkin biçimde hizmet edebilmek amacıyla, konuya tanrıbilimsel açıdan yaklaşmalı ve kötülüğün neden ve sonuçlarını bu çerçevede değerlendirip Tanrı'nın iyiliğinin, kadın ve erkek ilişkilerinde görülmesini istediği tüm unsurların yaşantımızda etkin biçimde yer almasının mümkün olduğunu öğrenmeli ve öğretmeliyiz. [e](#)

Sonnotlar:

- ¹ “Dünyayı utandıran kadın istatistikleri.” < <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=249448> > (6 Nisan 2009 tarihinde ulaşılmıştır).
- ² Steven R. Tracy, “Patriarchy and Domestic Violence: Challenging Common Misconceptions,” *Journal of the Evangelical Theological Society* 66/3 (September 2007): s. 573-576. Steven R. Tracy'nin makalesi, erkeğin aile reisliği konusundaki uygun olmayan görüşlerin, Hristiyan ailelerde dahi, şiddete yol açtığını göstermeyi arzulamaktadır. Bu makale, her ne kadar yer yer kanıtların gösterdiğinin ötesinde bazı sonuçlar çıkarmaktaysa da, erkeğin ailedeki önderliğinin doğru bir şekilde anlaşılıp uygulanmasının, aile içi şiddeti önlemek için önemli olduğunu belirtmektedir. Steven R. Tracy erkek önderliğini daha eşitlikçi düzeyde ele alan görüşlere sahip olduğu halde, fikirleri yine de yararlıdır. Bu konuya aşağıda daha ayrıntılı değineceğiz.
- ³ Andrew J. Schmutzer, “A Theology of Sexual Abuse: A Reflection on Creation and Devestation,” *Journal of the Theological Evangelical Society*, 51/4 (December 2008), s. 785-86.
- ⁴ Willem VanGemeran, *The Expositors Bible Commentary*'nda “Mezmunlar”, ed. Frank Gaebelin, Vol. 5 (Grand Rapids, Michigan: Zondervan, 1991), s. 112-3. VanGemeran, erkeğin “egemen” ve “küçük tanrı” olduğunu, ama bunun onun ilahi olduğu anlamına gelmediğini belirtir.
- ⁵ Phyllis Trible, *God and the Rhetoric of Sexuality* (OBT; Philadelphia: Fortress, 1984), s. 15 Schmutzer (a.g.e., s. 792) tarafından alıntılanmıştır. Bu tartıştığımız konuyla ilgili önemli bir noktadır. Trible hayvanların “cinselliğinin” olmadığını söylemez; sadece bunun yaratılış anlatımının bir parçası olmadığını belirtir.
- ⁶ A.g.e., s. 791
- ⁷ A.g.e., s. 798
- ⁸ A.g.e., s. 799.
- ⁹ A.g.e., s. 807. Duygusal çöküntü ve zafer ikiliğini doğru bir şekilde anlamak için bunların birbirinden kopuk ve ilgisiz konular olmadıkları, uzun zaman birlikte varlıklarını sürdürdükleri anlamak gerekir. Bağışlanmanın zaman aldığı, acı ve öfkeyi kabullenmeyi gerektirdiğini göz ardı eden ve “zaferi” öne çıkartan bir düşünce tarzını vaaz etmeyiz. Bağışlama kötülüğü mazur görmek, onu hoşgörmek ve gerçeği çarpıtmak değildir. Başka bir deyişle öfke ve keder, üzüntü ve acı zayıflık sayılmamalı, olgunluktan uzak bir duruş olarak görülmemelidir. Hristiyanların acıyı kabullenmesi gerekir ve acı çeken kişinin bunu hem Tanrı'ya hem de insanlara doğru şekilde ifade etmeye hakkı vardır; çünkü bir Hristiyan yaşadığı travmalar karşısında hiçbir durumda acısını gizlememeli, yadsımamalı veya gözardı etmemelidir.
- ¹⁰ Peter Jones, “Androgyny: The Pagan Sexual Ideal,” *Journal of the Evangelical Theological Society* 43/3 (September 2000): s. 443-469. Jones, ilişkilerde Tanrı'nın eksikliğinin ve tüm farklılıkları (cinsel farklılıklar dahil) yok eden bir “birlik” arayışının korkunç sonuçlar doğurduğunu ve özünde putperestlik olduğunu gösterir.
- ¹¹ Steven R. Tracy, “What Does ‘Submit in Everything’ Really Mean? The Nature and Scope of Marital Submission,” *Trinity Journal* 29NS (2008): s. 285-312.
- ¹² Tracy, “Patriarchy and Domestic Violence,” s. 584.
- ¹³ A.g.e., s. 809, Ray Anderson, *The Shape of Practical Theology: Pratik Tanrıbilimin Biçim* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 2001), s. 302'den yapılan alıntı.
- ¹⁴ Robert Kelleman, yayınlanmamış blog makalesine, (www.rpmministries.blogspot.com) 21 Temmuz 2009 tarihinde ulaşılmıştır.
- ¹⁵ Miroslav Volf, *The End of Memory: Remembering Rightly in a Violent World* (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 2006), s. 31.

Güçsüzlüklerimizle Övünmek

✍ Maurice Roberts

🗨 Şafak Tanı

Güçsüzlüklerimizle¹ övünmeyi öğrenmemiz lütuf yaşamında bebeklik döneminden çıktığımızın işaretidir. Elçi Pavlus bu durumun kendi yaşamının önde gelen bir özelliği olduğunu anlatır: “... Mesih'in gücü üzerimde bulunsun diye güçsüzlüklerimle sevinerek daha çok övüneceğim” (2Ko. 12:9). Bu olgu ruhsal yaşamın önem vermemiz gereken bir yönüdür.

Anlaşılan Elçi Pavlus'un kendisi de güçsüzlükleriyle övünmeyi öğrenmek için Tanrı tarafından eğitilmişti. Pavlus Tanrı'nın disiplini sonucunda dersini nihayet iyi anlayabildiğini söyler. Pavlus'un ulvi bir deneyimle üçüncü göğe götürülüşü, daha sonrasında bedenindeki bir dikenin verdiği sıkıntıyla dengelenmişti. Pavlus bu “dikenin” giderilmesi için üç kez dua ettiğini ve Mesih'in bu dileğini reddettiğini bildirir.

Pavlus sonuçta bu gizemli (ve kesinlikle fiziksel olan) hastalık yüzünden sıkıntı çekmeye mecbur olur. Ama bu Tanrı'nın onu lütuf yaşamının tamamını yeni bir bakış açısıyla görmeye yönlendirmesinin bir yoludur. Pavlus gerçek iman deneyiminin merkezinde bir paradoksun (çelişkinin) yattığını kavrar. Pavlus bu konuyu bizim daha iyi anlamamız için farklı biçimlerde dile getirir. “... Ama kendimle ilgili olarak, güçsüzlüklerimden başka bir şeyle övünmeyeceğim” (2Ko. 12:5). “Bu nedenle Mesih uğruna güçsüzlükleri, hakaretleri, zorlukları, zulümleri ve darlıkları sevinçle karşılıyorum. Çünkü ne zaman güçsüzsem, o zaman güçlüyüm” (2Ko. 12:10). Bu durum sağlıklı bir Mesih inancı anlayışının garip çelişkisidir. Kişi kendi gücüyle övünmeyi reddeder ve zayıflıklarını kabul etmeyi seçer. Pavlus burada açıklananın hakiki ve tutarlı bir Hristiyan anlayışı olduğunu savunur, zira Mesih'in “gücü, güçsüzlükte tamamlanır” tanrıbilimsel ilkesine dayanmaktadır (2Ko. 12:9).

İmanlı kendi güçlü yönleriyle övündüğü zaman, bunun bir sonucu olarak Mesih'in lütfunu bir ölçüde kendisinden geri çekmesini beklemelidir. Öte yandan imanlı “güçsüzlükleriyle övündüğü” zaman, Mesih'e bu durumunda gücü olması (yardımı) için yakarıшта bulunmaktadır. Mesih kendi halkının bu yaşamdaki kayıplarını ve çarmıhlarını adeta arındırıp yüceltir. İmanlı güçsüzlüklerini itiraf etmek suretiyle, Rab'in kendisini bu zayıf ve muhtaç durumunda ayakta tutabilmesi için canına yeterince lütuf bahşedeceğinin teminatını alır.

Pavlus'un sözlerinin özünün bu olduğu anlaşılıyor. Bu ilke imanlı açısından ruhsal yaşamın beslenmesinde ve geliştirilmesinde büyük önem taşır. Aslında kutsal kılınmanın en büyük sırlarından biri olduğu söylenebilir. Eğer bu ayette Pavlus'un Tanrı'dan aldığı anlayışı takdir edersek, ileriye doğru önemli bir adım atmış oluruz.

Bu Anlayışa Neden Az Rastlanır?

Pavlus'un bu anlayışının az rastlanır türden olduğu görülüyor. Zira güçsüzlüklerinden çok, güçlü yönleriyle övünen Mesih imanlılarına daha fazla rastlıyoruz. Bunun nedenini anlamak zor değil. Çünkü hepimizin içinde diğer insanların üzerinde iyi bir izlenim bırakmaya yönelik güçlü bir dürtü var. İnsan yüreğinin dili, “Önemli biri olduğum düşünülün” diye haykırır. Tanrı'nın hizmetinde ve egemenliğinde üstün olmayı istemek yanlış değildir. Ama yalnızca diğer insanların gözünde önemli görünmeyi istemek zayıflıktır.

Lütuf imanlının yaşamında bu eğilimi hafifletir, ama yok etmez. İman ettikten sonra diğerlerinin gözünde kendimizi yüceltme dürtüsü sadece farklı bir vurguya yönelir: “İmanlılar topluluğunda, bu cemaatte veya diğer pastörler arasında hakkımda iyi şeyler düşünölsün!” “İnsanların önemsiz bir kilise görevlisi, ihtiyar heyeti üyesi veya vaiz olduğumu düşünmelerine izin veremem!” Tanrı'nın bize verdiği değer gururlu yüreğimize kâfi gelmez. Başkaları tarafından takdir edilmeyi daha fazla yeğleriz.

Hiç kimse, eğer aptal değilse, düşüncelerini bu kadar açık sözlülükle ifade etmeyi aklına getirmez elbet. Ama bunu dile getirmenin üstü kapalı yolları da vardır. Kişi kabul görmüş geleneksel imanlı tabirler kullanarak da kendiyile övünebilir. Ustaca yapılan birkaç manevrayla insanlara kimleri tanıdığımızı, nerelerde vaaz ettiğimizi, çabalarımızın ne kadar verimli olduğunu, hizmete başladıktan sonra nasıl bir ilerleme kaydettiğimizi, bir yıl içinde nereye varmayı hedeflediğimizi veya son zamanlarda topluluğumuza kimlerin katıldığını kolaylıkla söyleyebiliriz. Güneşlenen yılanlar bile kibrin ateşiyile şişinen günahlılar kadar büyüklük taslamaz.

Bu eğilim her Mesih imanlısında, hatta en iyilerinde bile vardır. Bu eğilimin yüreğimizde bulunması bize daimi bir günahla mücadele etme hırsı vermeli ve bizim için bir dehşet kaynağı olmalıdır. Yozluğumuzdan kaynaklanan kendi kendimizi yüceltme dürtüsünü hissettiğimiz her an, bağışlanma ve daha fazla merhamet göstermesi için Tanrı'ya içimizden yakarmalıyız. “Eğer budala gibi kendini yücelttinse ya da kötölük tasarladınsa, dur ve düşün!” (Özd. 30:32). Gururlu yürek, kibrin kırılması için Tanrı'ya yakarır. Yüreğinde bilgelik olan imanlı cezalandırılmaktan korkuyla kaçıp güvenli kalesi Mesih'e sığınacaktır. Bu her gün, her saat sürdürölen bir mücadeledir.

En kutsal, en mümtaz Mesih imanlılarının tuttukları günlüklerde ve hatıratlarda yaşamları boyunca gururlarını körletmek için günbegün mücadele etme ihtiyacı hissettiğini açıkça görebiliriz. Bu metinlerde sıkça geçen ifadelerden bazıları şöyledir: “Övgü kibritini bana fazla yaklaştırma, zira yüreğimde barut fıçısı taşıyorum.” “Yüreğim çıradır, iltifat alevini benden uzak tut!” “İnsanların övgüsüne bayılıyorum ve bunun için kendimden nefret ediyorum!” “İçimde (ruhumda) bir papa var.” “Şeytan bunun iyi vaaz olduğunu senden önce bana söylemişti!” Güçsüzlükleriyle övünmek kişiyi Uriah Heep² yapmaz, aksine tüm canını güçlendirir ve ruhsal işlerde daha gayretli olması için gücünü pekiştirir.

Tanrı'nın Yollarını Bilmemek

İnsanların kendileriyle ve sözde güçlü yönleriyle övünme hakkına sahip olduğunu düşünmesinin bir nedeni daha vardır. Bu kişiler Tanrı'nın yollarına dair yanlış bir anlayış edinmiştir. Bu anlayış dünyasal insanlardan öğrenilen tanrıbilimsel bir hatadır. Bu dünyanın insanları yaşamda başarılı olmak için *kendi kendilerini* yüceltmenin şart olduğuna inanır. Onlar için bu dünyada başarılı olmanın neredeyse tek yolu kişinin kendini pazarlamasıdır. İmaj yaratmak, iyi izlenim bırakmak ve türlü gösteriler yapmak bütün bunlar dünyanın yollarıdır. Dünyasal insan Mesih imanlısının kendini geri planda tutmasını ne takdir, ne de taklit eder, ayrıca bu tavrı kişinin kendini “yeterince pazarlamaması” olarak görür. Dolayısıyla imaj, tarz ve benzeri unsurlara bu dünyada büyük önem verilir. Bu dünyasal düşünce tarzının ortaya koyduğu gereklere teslim olma baskısı altında olanlar arasında yalnızca iş adamları ve sanatçılar değil, politikacılar ve devlet başkanları da vardır.

Tanrı'nın halkının bu düşünce tarzına ayak uydurması oldukça kolaydır. Ardında yatan amaç iyi olabilir. Örneğin Tanrı'ya hizmeti geliştirmek için yapılabilir. Bundan daha önemli bir neden olabilir mi? Böylece dünyanın oynadığı bu oyuna katılmamız gerektiği düşüncesine alışırız. Müjde'yi pazarlamalıyız! Başarılı görünmemiz şart! Sinsice ama emin adımlarla imanlılar topluluğu kendi gücüyle övünme tuzağına düşer. Güçsüzlüklerin üstü örtölür. Kusurlar, noksanlar ağza alınmaz. Tek duyulan, “Rab burada büyük bir iş gerçekleştiriyor!” sesleridir. Amaç iyidir, ama bu yüksekten atmaların kökünde zamanında fark edilmediği takdirde ölümcöl olabilecek bir cehalet kurdu yatmaktadır.

Eğer Elçi Pavlus'u örnek alacaksak, kendimizle ve güçlü yönlerimizle övünmekten vebadan kaçır gibi kaçmalıyız. Pavlus'un dönemindeki sahte elçiler de aynı zararlı davranış içindeydi. O ne pahasına olursa olsun böyle davranmayı reddetti. Pavlus güçsüzlüklerini, sıkıntılarını, denemelerini ve acılarıyla övünmesinin nedenini, “Mesih'in gücü üzerimde

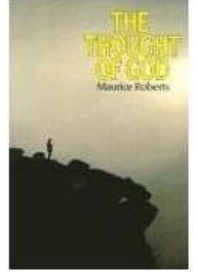
bulunsun diye” sözleriyle açıklar (2Ko. 12:9). Bu sözler günümüzde sıkça duyulan, “Niçin bu kadar güçsüzüz?” sorusuna da yanıt verir. Görüldüğü üzere Pavlus görünüşü veya duruşuyla insanları etkilemek zahmetine girmede! Onun için bazıları, “...kişisel varlığı etkisiz ve konuşma yeteneği sıfır...” (2Ko. 10:10) diyordu. Muhalifleri ondan böyle söz ediyordu. Yani asla bir film yıldızı olamazdı! “*Kardeşler, yanınıza gelip Tanrı'yla ilgili bildiriği size duyurduğum zaman, etkileyici sözlerle ya da üstün bir bilgelikle gelmedim*” (1Ko. 2:1). Pavlus gösterişli bir hatip değildi. “Dış görünüme” titizlik göstermenin, Müjde'nin çıkarına olacağını aklına bile getirmede (2Ko. 10:7). O “acemi bir konuşmacı” yaftasına katlandı (2Ko. 11:6). Pavlus'un bazılarınca vaiz olarak bile etkisiz kabul edildiği görülüyor. Pavlus bunlara karşılık olarak, ancak büyük bir mahcubiyetle, hizmetine verdiği emeklerden ve ayrıcalıklarından söz etmeye razı geldi (2Ko.12:11).

Pavlus öte yandan güçsüzlükleriyle sevinerek övündü, çünkü kendi deneyimleri ve Tanrı'nın esiniyle böyle yaptığı zaman, “Mesih'in gücünün üzerinde bulunduğunu” öğrenmişti (2Ko. 12:9).

İşte tam bu noktada Pavlus ne kadar güçlüyse, birçoğumuz da o kadar güçsüz değil miyiz? “Mesih'in gücü”! Yaşama tat veren, ıstırapları kutsal kılan, canı arındıran, ümidi aydınlatan, yüreği sevindiren, hatta vaazlarımızı güçlendiren elbette ki Mesih'in lütfunun gücüdür. İhtiyacımız olan her şey burada! Ama imanlılar topluluğu kendini övmeye devam ettiği sürece, bu bereketi yitiririz. Bütün dünyanın görmesi için “iyi yönlerimizi” öne çıkarmak, Mesih'in daimi mevcudiyetini dışarı itmektir.³ Oysa Mesih'in bizi bereketleyen ve “Yeni Antlaşma'nın etkili vaizleri” yapan gücü olmaksızın bir hiçiz.

Sonuç kaçınılmaz gözüküyor. Güçte büyümenin yolu kendini beğenmişliğin yok edilmesinden geçer. Yaşamda Mesih'i daha fazla tatmamız için kim olduğumuza dair daha dürüst ve gerçekçi olmamız ve diğer insanların gözünde pahası ne olursa olsun ‘iyi görünme’ dürtüsüne yenik düşmememiz gerekir.

Alıntı: Maurice Roberts, *The Thought of God* (Edinburgh / Carlisle, Pennsylvania: Banner of Truth Trust, 1993), s. 124-129; bu [17] bölüm ilk kez Banner of Truth adlı dergide başmakale olarak yayınlanmıştır [cilt. 308, s. 1-4]; telif hakkı Banner of Truth Trust; notlar Steve Mittwede tarafından eklenmiştir.

Sonnotlar:

¹ Yani, zayıflıklar.

² Uriah Heep, Charles Dickens'ın *David Copperfield* adlı romanında yarattığı bir karakterdir ve bu yazıda sahte alçakgönüllülük gösteren insanları tanımlamak için kullanılmıştır.

³ Bunu doğru anlamamız lazım. Roberts'ın burada kastettiği Mesih'in imanlıyı terk etmesi değil, imanlının Mesih'te bulunan gücü yitirmesidir. Bkz. Mat.28:20; İbr.13:5 ve 2Ti.2:12-13.

“Müjde’yi gerçekten anlamadığımızın en kesin belirtilerinden biri kendi güçsüzlüğümüzden ötürü korkmamız, hayal kırıklığına uğramamız ve güçsüzlüğümüzü kabul etmeye yanaşmamamızdır.”

Paul David Tripp